

371.89
๖๖๘๖๓
๗.๓

ทักษะของผู้ปกครองต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

17 พ.ย. 2538

ปริญญาโท

บกข

ชัยณรงค์ ศรีสุชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา

มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195404

ทักษะของผู้ปกครองต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

บทคัดย่อ

ของ

พิชญรงค์ ศรีสุหาดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา

มีนาคม 2538

จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีและเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนที่จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในปีการศึกษา 2537 ได้มาโดยการสุ่มวิธีแบ่งชั้นอย่างง่าย และเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทีละ 25% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวม 7 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน ด้านบริการสอนซ่อมเสริม ด้านบริการยานพาหนะ ด้านบริการแนะแนว ด้านโภชนาการและด้านบริการร้านค้า ส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติได้มาก ($\bar{X} = 4.131$)
2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่มีระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการทดสอบทั้ง 2 ตัวแปร ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

PERCEPTION OF PARENTS TOWARD STUDENT SERVICES OF SURASKMONTRI SHCOOL

AN ABSTRACT

BY

CHAINARONG SRISUCHATI

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1995

The purposes of this research were to study and compare the perception of parents toward student services of Surasakmontri school. The student services were school health services, student record, remedial teaching, school bus, guidance nutrition and goods services. The samples used in this study composed of 1100 of parents in 1994. The instrument for collecting data sixty items of rating scales questionnaires constructed by the researcher. Mean, S.D. and t-test were statistic for analyzing of data.

The finding are as follow :-

1. The perception of parents toward the seven aspects of student services were at high level.
2. The perception of parents classified by occupation and educational background was no significant different at point .05.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ทวีพรดี หอมเย็น)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ทวีพรดี หอมเย็น)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ธานี สันนุรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริญา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 ... เดือน มีนาคม ... พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ทวีวัฒน์ หอมเย็น รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช คณะกรรมการ
ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบของพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ธานี สมบูรณ์บุรณะ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สนับสนุน
ยลสักดาบสงเสริมผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และเป็นผู้อนุญาตให้ผู้วิจัย
เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ปกครองของนักเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ทุกท่านที่ช่วยเหลือให้ข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณเพื่อนครูทุกคนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ได้สนับสนุน
ช่วยเหลือด้วยน้ำใจและไมตรีต่อผู้วิจัยอย่างสูงยิ่ง อนึ่งคุณความดีและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
ที่ถึงมือ ขอลกราบบูชา พระคุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ผู้วิจัยเคารพทุกท่าน

ชัชวรงค์ ศรีสุชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ผู้ทรงสัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายของการบริหารกิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	6
ขอบข่ายของบริหารกิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	12
บริหารกิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	49
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	56
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	56
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	57
การหาคุณภาพเครื่องมือ	58
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	58
วิธีจัดการหาข้อมูล	59

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	60
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	60
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผลการค้นคว้า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	73
วิธีดำเนินการวิจัย	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
การอภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	79
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	86

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	56
2	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ ..	61
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านสุขภาพ ด้านทะเบียนและระเบียบนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ บริการร้านค้า	62
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านสุขภาพ	63
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านทะเบียนและระเบียบนักเรียน ..	64
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการสอนซ่อมเสริม	65
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านยานพาหนะ	67
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านแนะแนว	68
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านโภชนาการ	69
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการ นักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านร้านค้า	70
11	การวิเคราะห์เปรียบเทียบที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ปีละสำหรับการศึกษาระดับต่างกัน	71
12	การวิเคราะห์เปรียบเทียบที่คณะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ปีละสำหรับแตกต่างกัน	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นรากฐาน การปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การประกอบอาชีพ การผลิตเกษตร การให้เยาวชนไทยเป็นผู้เชี่ยวชาญพร้อมด้วยความรู้ คิดเป็นเหตุเป็น แก่ปัญหา เป็นลัทธิ คติอันดี มีคุณธรรม จริยธรรม และพละทานมีสมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2520 : 6 - 27) ซึ่งความต้องการกำลังคนในอนาคตนั้น คนไทยต้องมีความรู้ในการใช้วิทยาศาสตร์ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในสิ่งประดิษฐ์และผู้ใช้บริการ การจัดการศึกษาต้องให้ถึงผู้ลงมือกระทำจริง ๆ และในการพัฒนาประเทศ ควรมั่นใจโดยหลักว่าเยาวชนของเรารู้อะไรเมื่อพ้นจากระบบการศึกษาแล้ว จะต้องมีความรู้หรือทักษะที่หาหาไม่ได้ ถ้าสิ่งเหล่านี้เป็นแม่บท เป็นตัวป้อน หลักสูตรทุกระดับควรจะเสริม การศึกษาที่จะมาใหม่แนวทางที่หาใหม่อย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ให้มีความสมบูรณ์ในตัวเองในแต่ละด้าน

โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นองค์การทางการศึกษาที่มีภาระหน้าที่มุ่งฝึกอบรม เยาวชนให้บรรลุ เป้าหมายตามแผนการศึกษาชาติที่กล่าวข้างต้น โรงเรียนจึงจะรับบทบาทอย่างสำคัญยิ่ง ในการฝึกอบรม เยาวชน ให้เป็นผู้มีความรู้ พื้นฐานและมีเจตคติ บุคลิกภาพ สุขภาพพละทานมี ตลอดจนทั้งคุณธรรมและ จริยธรรม ที่จะก่อให้เกิดพัฒนาแห่งความเป็นพลเมืองดี ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารด้าน ต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาคณาจารย์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา การจัดการรวมและ การให้บริการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมที่จะเป็นชุมชนทางการศึกษา โดยเฉพาะ

การบริหารรักเรียน เป็นกิจกรรมหลักของงานบริหารกิจการศึกษารักเรียนที่มีรูปร่างมาอย่าง สละสลวยทำให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องช่วยในการบริหารงานด้านอื่น ๆ วิชาผล ความสำเร็จ สถานศึกษานั้นเป็นองค์การหนึ่งในชุมชน การทำให้สมาชิกในองค์การมีชีวิตความเป็นอยู่ทาง

การเรียนที่ดำเนิน แนวทางหนึ่งได้แก่ การสร้างสวัสดิการทำให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกเหล่านั้น สวัสดิการจะ ช่วยขจัดหรือคลี่คลายปัญหาของสมาชิกเหล่านั้นได้ ทั้งใน เรื่องส่วนบุคคลและปัญหาเกี่ยวกับการเรียน โดยทั่วไป จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องให้ความสนใจต่อภาระให้บริการนักเรียน (ทวีบุรณั พนม วัฒน. 2530. : 38)

เพื่อการบริหารการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีให้บรรลุผลตามเป้าหมายของ หลักสูตร และ เป็นการเกิดตามงานที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเห็น อย่างไร จึงน่าจะ ได้ศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริการนักเรียนโดยทั่วไป โดย กำหนดประเด็นบริการสำคัญที่โรงเรียนจัดขึ้น 7 ด้าน คือ

1. บริการคำปรึกษา
2. บริการด้านการศึกษาเงินและ ระเบียบและระเบียบนักเรียน
3. บริการสอนซ่อมเสริม
4. บริการยานพาหนะ
5. บริการแนะแนว
6. บริการโภชนาการ
7. บริการร้านค้า

ประกอบด้วยผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารคนหนึ่งของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จึงสนใจเป็นพิเศษที่จะศึกษาถึงงานบริการนักเรียนของโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้ การบริการบริการนักเรียนทั้ง 7 ด้าน ซึ่งกล่าวว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษา จาก ทัศนะของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อจะได้ นำข้อมูลและผล การวิจัยไปศึกษาหาว่าจะให้บริการบริการนักเรียนมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้ นำไปปรับปรุง การบริการนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สุราษฎร์ธานี 7 ด้าน คือ บริการสุขภาพ บริการด้านการดำเนินงานทะเบียนและระเบียนนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ และบริการร้านค้า
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียน สุราษฎร์ธานี 7 ด้านที่จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน

ความสำคัญของงานศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน 7 ด้าน ในโรงเรียน สุราษฎร์ธานี 7 ด้าน ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหาร ผู้ช่วยคณะครู และผู้ปกครอง จะได้รับข้อมูลจากการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง เสริมสร้าง การบริการนักเรียนให้เป็นที่พอใจอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ในปีการศึกษา 2537 จำนวนทั้งสิ้น 4,437 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 25% จากประชากรทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,100 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็น

2.1.1 ระดับการศึกษา :- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
ปริญญาตรีขึ้นไป

2.1.1 อาชีพ :- ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ วิชาชีพ
ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริการ
นักเรียนของโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บุคคลที่เป็นบิดามารดาหรือบุคคลผู้ซึ่งนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย
และจะมีหน้าที่ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน

3. การบริการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยมุ่งให้เกิด
ประโยชน์แก่นักเรียน อันจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการได้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งด้านการศึกษาตาม
จุดมุ่งหมายการศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งงานนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้เป็น 7 ด้าน คือ

3.1 บริการด้านสุขภาพ จัดขึ้นเพื่อให้บริการทางด้านป้องกัน รักษาและปรับปรุง
ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้คงอยู่ในสภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

3.2 บริการด้านการดำเนินงานทะเบียนและระเบียนนักเรียน หมายถึง งานบริการ
ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลที่สำคัญของนักเรียนไว้เพื่อใช้เป็นหลักฐานและเป็นแนวทางให้รู้จัก
และช่วยเหลือพัฒนานักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3.3 บริการสอนซ่อมเสริม คือการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนแต่ละคนให้เจริญ
พัฒนาไปในทางที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนด้วยวิธีการใด
วิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนแต่ละคนในมากที่สุด

3.4 บริการยานพาหนะ คือการจัดรถรับส่งเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนหรือบริเวณที่รถประจำทางไม่ผ่านหรือการบริการของรัฐ และเอกชนบริการไม่ทั่วถึง ทั้งนี้รวมไปถึงอัตราค่าโดยสารที่ต่ำกว่าอัตราของรถประจำทางอื่นโดยทั่วไป

3.5 บริการแนะแนว หมายถึง การบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนให้ตระหนักในศักยภาพของตนเองอย่างต้องแท้

3.6 บริการโภชนาการ หมายถึง การบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อขจัดปัญหาการขาดอาหารของนักเรียน ให้เด็กเรียนมีภาวะโภชนาการที่ดี อยู่ดีกินดีถูกหลักโภชนาการ และซื้ออาหารในราคาถูก

3.7 บริการร้านค้า หมายถึง งานบริการที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนได้ซื้อของในราคาถูก สะดวก ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

4. ระดับการศึกษา หมายถึง ภูมิหลังของผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งในที่นี้จะจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่จบปริญญา และกลุ่มที่ต่ำกว่าปริญญา

5. อาชีพ หมายถึง ภูมิหลังของผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ซึ่งในที่นี้จะจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ กับกลุ่มที่ไม่ใช่ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

ความสำคัญของบริการกิจการนักเรียน

ขอบข่ายของบริการกิจการนักเรียน

บริการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารกิจการนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนและเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน (กิตติมา ปรีดีศิลป์. 2531 : 165)

พนัส หันนาสินทร์ (2524 : 217 - 269) ได้สรุปงานบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 4 อย่าง คือ การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนและบริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่แก่นักเรียน

สำหรับปิญโญ สาร (2516 : 204) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน (Pupil Personnel Administration) หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการสอนในห้องเรียน การบริหารกิจการนักเรียนเริ่มตั้งแต่การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์บังคับตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษาที่เรียกว่า สามะโนโรงเรียน (School Census) การรับเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่มแบ่งชั้น กิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งหลายที่นักเรียนจัดทำ ตลอดจนบริการต่าง ๆ เพื่อสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียน

และภิญโญ สาธร ยังได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนว่า เพื่อช่วยให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนทุกคน ได้มีโอกาสเล่าเรียนอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ช่วยให้ได้มีความรอบรู้และฉลาดมีไหวพริบ รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง. รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพสังคมให้รู้จักใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต ซึ่งนัยยะหมายถึงความเจริญพัฒนาของประเทศเป็นส่วนรวมในที่สุด

นิล (Neil, 1987 : 137) มีความเห็นว่า งานกิจการนักเรียนได้แก่งานที่เกี่ยวข้องกับ

- การปรับตัวของนักเรียน เพื่อเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน
- ผลจากความกดดันที่นักเรียนได้รับมาจากที่บ้าน
- ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน
- ความสำเร็จของนักเรียนในด้านที่ไม่เกี่ยวกับงานวิชาการ
- ลักษณะนิสัยใจคอของนักเรียน เช่น ความรู้สึกในเรื่องความรับผิดชอบและในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนอื่น
- การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนไปสู่การทำงาน

งานเหล่านี้แม้จะมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ด้วย แต่ก็มีควมสำคัญมากพอที่จะพิจารณาแยกออกมาเป็นงานเฉพาะกิจงานหนึ่ง นอกเหนือจากกระบวนการเรียนการสอนอันเป็นงานสำคัญของโรงเรียนอยู่แล้ว

นอกจากนี้ นิล ยังเห็นว่า การที่จะให้ความหมายของคำว่า กิจการนักเรียนให้เป็นที่น่าเชื่อถือลงไปนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่าย ๆ พุทธอย่างง่ายที่สุดเพียงแต่งานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของโรงเรียนตามปกติ เช่น การรับลงทะเบียนนักเรียนที่ประสงค์จะเข้ามาเรียนในโรงเรียนและการจัดกลุ่มนักเรียนเข้าชั้นเพื่อทำการสอนด้วยความมุ่งหมายที่จะให้งานดำเนินไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อยง่ายต่อการควบคุมดูแล เพียงเท่านี้ก็ถือว่า เป็นงานด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียนแห่งหนึ่งได้แล้ว

แต่ในอีกความหมายหนึ่งที่ห่างไกลไปจากความหมายแรกนั้น นิล กล่าวว่า เทอโลลิ่งอันาคครูย่อมมีหน้าที่เสมือนนักสังคมสงเคราะห์ที่จะต้องทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหลายของนักเรียน

ตลอดจนต้องคอยเอาใจใส่ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนทุกคนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเป็นปกติสุข

ในการบริหารงานด้านนี้ นิลเห็นว่าโรงเรียนจะต้องวางแผน ดำเนินการในกิจการทั้ง 2 อย่าง คืองานทั่วไปที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของโรงเรียนตามปกติกับงานที่จะต้องคอยเอาใจใส่ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งกิจการทั้ง 2 ประการดังกล่าวย่อมจะมีผลอย่างมากต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน

ส่วนงานด้านกิจกรรมนักเรียน (Extra - Curricular Activities) นั้น นิลได้แบ่งไว้เป็นอีกส่วนหนึ่งและถือว่าเป็นงานที่ไม่ถึงกับจะกล่าวได้ว่าจำเป็นจะต้องมี แต่ก็ใช่ว่าโรงเรียนควรจะจัดให้แก่นักเรียนเพื่อช่วยให้ได้ใช้พลังงานไปในทางที่ถูกต้อง และช่วยเร้าให้เกิดความรักและผูกพันกับงานอื่น ๆ เพื่อน ๆ และโรงเรียน นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

เอลสบรี (Elsbree. 1967 : 189 - 338) ได้กล่าวถึง งานบริหารกิจการนักเรียนว่า เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำสามะโนนักเรียน การสำรวจนักเรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์เข้าเรียน การรับนักเรียนเข้าเรียน การย้ายโอนนักเรียน การแบ่งชั้นแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความถนัด หรือตามอายุ การดูแลความเจริญก้าวหน้าของเด็ก การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ การวัดผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ การหาวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ในการวัดผล การสร้างข้อทดสอบ การวางแผนการทดสอบ การสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อการประเมินผลการเรียน และเพื่อการเลื่อนขั้นของนักเรียน การรายงานผลการเรียนและอื่น ๆ เกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การทำบันทึกต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนและเก็บรักษาไว้ เพื่อความสะดวกในการค้นหาหลักฐานเมื่อนักเรียนย้ายหรือลาออก การบริการแนะแนวแก่นักเรียน โดยมีระเบียบระบียบและรายงานต่าง ๆ ของนักเรียนไว้โดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการจัดบริการให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดูแลด้านระเบียบวินัยของโรงเรียนและความประพฤติของเด็กนักเรียน ตลอดจนความรับผิดชอบในการดูแลเอาใจใส่ในการบริการและสวัสดิการ รวมทั้งสุขภาพอนามัยและจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน

ความเป็นมาของงานด้านกิจการนักเรียน

หากเราศึกษาประวัติการศึกษาของประเทศต่าง ๆ แม้แต่ของประเทศไทยเราเองจะพบว่าในระยะเริ่มแรกของการจัดการศึกษาอย่างมีระบบในรูปของการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาั้น ผู้จัดการหรือคณะผู้จัดการการศึกษายังไม่มีความคิดในเรื่องการจัดการด้านกิจการนักเรียนแต่ประการใด แทนที่จะเห็นว่าความคิดในเรื่องการแนะแนว การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดชั้นเรียนพิเศษให้แก่เด็กที่มีข้อจำกัดบางประการ หรือการจัดบริการอาหารกลางวันให้แก่เด็กเรียนที่ยากจน สิ่งเหล่านี้ยังไม่มีปรากฏให้เห็นในโรงเรียนในระยะเริ่มต้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าฝ่ายจัดการศึกษาในระยะแรกไม่อาจจะรู้ล่วงหน้าได้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดตามมา จนกระทั่งเมื่อเวลาล่วงเลยไปนาน ๆ เข้า เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาต่อสวัสดิภาพและการเรียนของเด็กค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นมากขึ้น ๆ เช่น ปัญหาการขาดเรียน (ด้วยสาเหตุต่าง ๆ) ปัญหาด้านสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ ปัญหาความยากจน ปัญหาการปรับตัวไม่ได้ ฯลฯ อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ปรากฏให้เห็นมากขึ้น ซึ่งหากทางโรงเรียนเฉย ไม่ช่วยขจัดบิดเบือน การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนก็ไม่สามารถบรรลุผลสมบูรณ์ได้ เพราะเด็ก ๆ ย่อมไม่สามารถจะศึกษาเล่าเรียนในเมื่อเขายังต้องเผชิญกับปัญหาหลาย ๆ ประการของชีวิต

ดังนั้นด้วยปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว งานแก้ปัญหาด้านความจำเป็นจึงค่อย ๆ เริ่มปรากฏในโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้น จนกลายเป็นงานสำคัญอีกด้านหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารการศึกษาทั้งหลายในปัจจุบันนี้ต้องจัดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการสอน ซึ่งกิจการบริการแก้ปัญหาด้านเหล่านี้ ได้แก่ งานที่เรียกว่า "กิจการนักเรียน"

นอกจากนี้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเพิ่มความทับซ้อนมากขึ้น ทำให้สถานการณ์การศึกษาจำต้องรับภาระในการที่จะต้องจัดบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เขาสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับ

ความรู้สึกในเรื่องประชาธิปไตย ก็เป็นตัวแรงอีกตัวหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายจัดการศึกษาตระหนักถึงสิทธิของเด็กที่มีความแตกต่างไปจากเด็กปกติทั่วไปว่าควรจะได้รับโอกาสเอาใจใส่ให้ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเท่าเทียมกับเด็กปกติด้วย เหตุนี้เองทำให้เกิดการจัดกลุ่มชั้นเรียนที่เหมาะสมให้แก่

เด็ก และ/หรือจัดเป็นหน่วยงานแยกออกไปเป็นพิเศษเพื่อให้บริการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
 อปภคทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน

ความเจริญก้าวหน้าอย่างมากของวิทยาการแขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะวิทยาการทางด้าน
 การศึกษา เช่น แนวคิดสมัยใหม่ในวิชาระเบียบวิธีสอนที่ได้เน้นให้เห็นความรับผิดชอบของครูว่าจะ
 ต้องอยู่ในฐานะผู้นำให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กมากกว่าที่จะเป็นผู้สอนหนังสืออย่างเดียว เช่นในสมัยก่อน
 ทำให้งานด้านกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมากขึ้น สำหรับวิชาจิตวิทยา คลินิกและวิชา
 อาชีพโรงเรียน ก็มีผลทำให้นักการศึกษาหันมาสนใจงานกิจการนักเรียนมากขึ้นด้วย

ในปัจจุบันนี้อิทธิพลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เพิ่มความสำคัญให้แก่งานด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ ผล
 การวิจัยในเรื่องพัฒนาการของเด็ก เช่น ความรู้ที่ว่าพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะต้องดำเนินไป
 พร้อม ๆ กันทุกด้าน หรือต้องพัฒนาทั้งตัวไปพร้อมกัน (A Whole Child) กับความรู้ที่ว่า ลักษณะ
 พฤติกรรมและความเจริญก้าวหน้าของเด็กเป็นผลจากการวางพื้นฐานชีวิตในตอนเริ่มต้นร่วมกับ
 ประสบการณ์ชีวิตแต่ละคนภายในบ้านและในชุมชนแวดล้อมของเขานั้นเอง ดังนั้นความเกี่ยวพันและ
 ต่อเนื่องของกระบวนการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนจึงต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลอยู่เสมอและ
 จากความสนใจในการค้นคว้า บันทึก และแปลความจากข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก
 ต่อมาในระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ได้ทราบถึงความสำคัญในการที่จะต้องทำการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี
 (Case Study) การตั้งคลินิกเพื่อให้บริการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา การสังเกตและการทำระเบียน
 พฤติกรรมนักเรียน ฯลฯ จากนั้นมา สุขภาพทางร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กก็ได้รับการ
 เอาใจใส่ให้การดูแลรักษาเป็นอย่างดีควบคู่กันมากับการสอนวิชาความรู้

แนวความคิดดังกล่าวแต่ละเรื่องที่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปทำให้งานกิจการนักเรียนค่อย ๆ
 ได้รับการเอาใจใส่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างกว้างขวางและดีขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันนี้ทั้งครู
 ใหญ่ในโรงเรียนต่าง ๆ และผู้บริหารการศึกษาในทุกระดับควรมีความเข้าใจอย่างกว้างขวาง
 ในความสำคัญของกิจการนักเรียน ผู้บริหาร ครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนจะต้องใช้
 ความพยายามอย่างยิ่งที่จะต้องจัดและดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
 และเอาใจใส่ให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งหมายถึงเด็กแต่ละคนจะต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่าง
 ฉลาดให้ได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ตลอดจนมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านพร้อมกันไปอย่างเต็มที่เพื่อที่

เขาจะสามารถมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้ด้วยความสุขตามอัตภาพ ในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์คนหนึ่ง และหากมองอีกมุมหนึ่งจะเห็นว่าความสำเร็จของงานกิจการนักเรียนย่อมจะเป็นประโยชน์และมีผลดีแก่โครงการการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างกว้างขวาง ซึ่งนั่นย่อมหมายถึง ความสำเร็จในงานพัฒนาบุคลากรตามเป้าประสงค์ของประเทศเป็นส่วนรวมนั่นเอง (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2531 : 15 - 17)

คุณค่าของการจัดกิจกรรมนักเรียน

- วิจิตร วุฒบางตวร และสุพิชญา ธีระกุล (วิจิตร วุฒบางตวร และสุพิชญา ธีระกุล . 2523 : 59) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนที่มีต่อนักเรียนไว้ว่า
1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่
 2. ค้นหาและฝึกฝนลักษณะของการเป็นผู้นำที่แทบแฝงอยู่ในตัวเด็กให้เด่นชัดขึ้น
 3. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำตนให้เป็นพลเมืองดี
 4. เปิดโอกาสให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
 5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรคในเด็ก

หลักการจัดกิจกรรมให้เกิดผลดี

- เพื่อให้การจัดกิจกรรมบังเกิดผลดี (วิจิตร วุฒบางตวร และสุพิชญา ธีระกุล . 2523 . 59 - 60) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษาควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้
1. กิจกรรมทุกประเภทต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของครู และผู้บริหารอย่างใกล้ชิด
 2. ต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
 3. จำนวนชนิดและประเภทของกิจกรรมควรได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนและความต้องการของนักเรียน
 4. ต้องมีวิธีการจำกัดจำนวนกิจกรรม จำนวนสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านั้นด้วย

5. ความมีการแนะแนวเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรม
6. ครูและนักเรียนทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
7. เวลา สถานที่ และภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ตึงค้ำงถึงเสมอ
8. กิจกรรมทุกอย่าง ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาการของเด็ก ไม่ใช่เพื่อความดี ความชอบ

ของครูหรือนักเรียน

9. พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมบางอย่าง
10. หากมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง จะต้องแสดงรายการรายจ่ายให้ละเอียด

ขอบข่ายของบริการกิจการนักเรียน

แคมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (Campbell and others. 1971 : 108 : 111) ได้กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินอยู่ในขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนนั้นได้แก่ งานบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อ เสริมการสอนในชั้นเรียนตามปกติให้ได้ผลดีขึ้น บทบาทสำคัญของผู้บริหารในด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ การที่จะต้องประสานหน้าที่การทำงานในด้านกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกลมกลืนไปกับการสอน พร้อม ๆ กับการประสานงานด้านบริการชนิดต่าง ๆ ในข่ายของกิจการนักเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

สำหรับงานในขอบข่ายของกิจการนักเรียนนั้นแคมป์เบลล์และคนอื่น ๆ เห็นว่าประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. งานสำรวจและทำบัญชีหรือทะเบียนนักเรียน
2. บริการด้านต่าง ๆ สำหรับนักเรียน ได้แก่
 - 2.1 การศึกษานักเรียน (Child Study)
 - 2.2 บริการแนะแนวและเป็นที่ปรึกษา
 - 2.3 บริการทดสอบ
 - 2.4 บริการเยี่ยมบ้าน และส่งมอบของขวัญ

2.5 บริการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการพูดและการได้ยิน

2.6 บริการด้านการแพทย์ และพยาบาล

2.7 บริการการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางกาย ทางอารมณ์ ทางสติปัญญา และเด็กปัญญาเลิศ

3. งานดูแลพฤติกรรม (ความประพฤติ) ของนักเรียน

สตูปส์ และคนอื่น ๆ (Stoops and others. 1981 : 331) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า งานกิจการนักเรียน (บริการนักเรียน) หมายรวมถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การสอน แต่เป็น กิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ภายในโรงเรียนของนักเรียน กิจกรรมตั้งว่านี้จะช่วยเสริมการสอน ในชั้นเรียนตามปกติ และช่วยให้ครูมีความเข้าใจและช่วยเหลือนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น

บริการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้กล่าวถึงหลักสูตรการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ตามหลักการ และเหตุผลว่า เนื่องจากรัฐบาล มีนโยบายที่จะปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้มีคุณธรรม ระเบียบ วินัย จงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข ตลอดจนการดำรงส่งเสริมเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไทย เพื่อความเป็นเอกราช ความมั่นคง ของชาติตลอดไป และเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล และให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงได้กำหนดจุดประสงค์รวมและวางหลักเกณฑ์และวิธีการจัดกิจกรรมไว้ ดังนี้

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

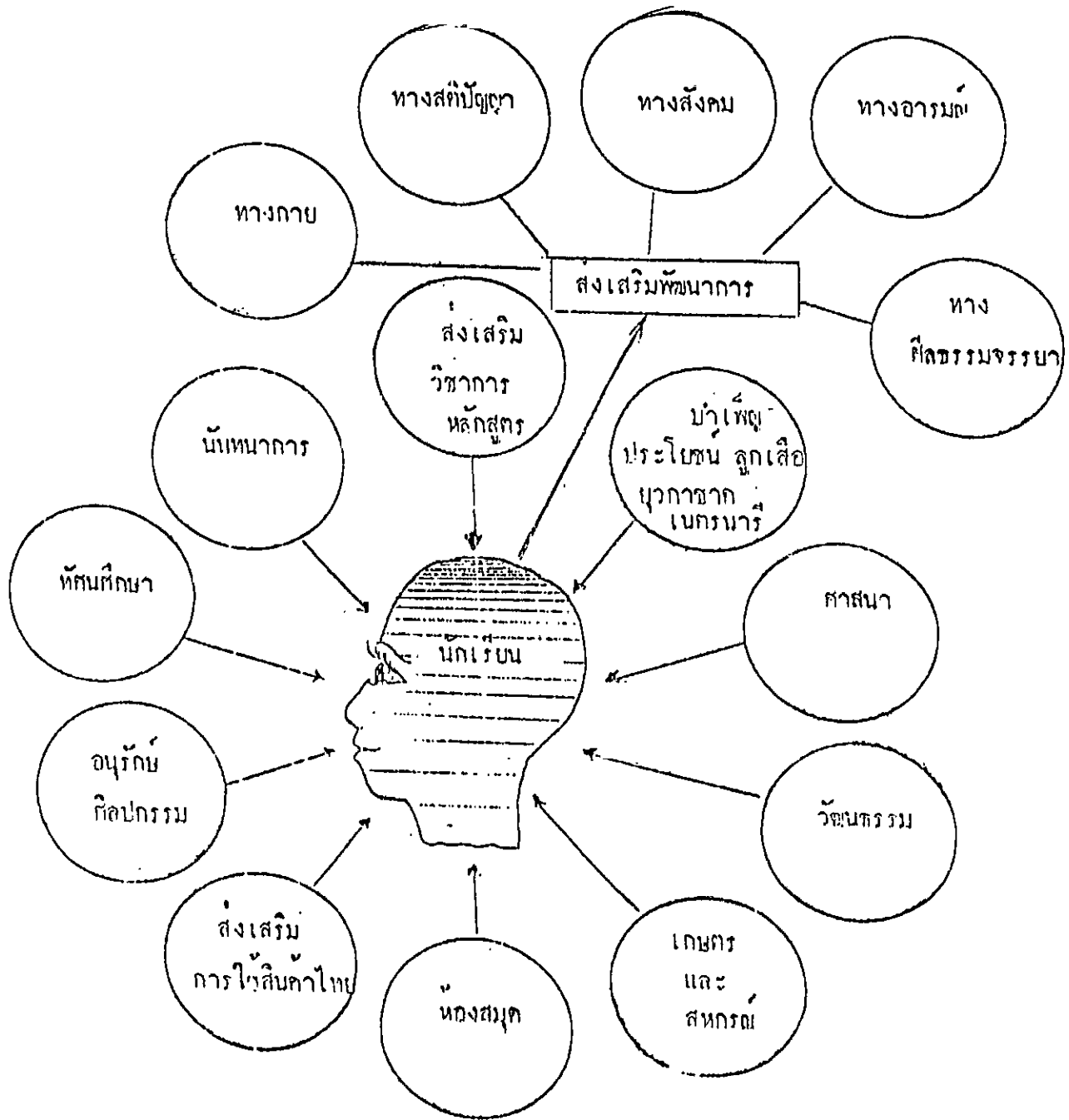
1. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย
2. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้มีความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตของกฎหมาย
5. เพื่อให้มีความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย
6. เพื่อให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ
7. เพื่อส่งเสริมทักษะความถนัด และความศรัทธา เริ่มสร้างสรรค์
8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ และรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และสร้างเสริมความมั่นคงของชาติ
10. เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม
11. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาสามารถแสดงเป็นภาพโครงข่ายได้

ดังนี้

รูปแบบแสดงข้อข่ายและความสำคัญของการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 และพุทธศักราช 2524

ที่มา : การศึกษา 11, เขต นครราชสีมา. เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาช่วยฝ่ายบริการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2525. 12 หน้า.

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2511 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พุทธศักราช 2524 มีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู
5. การจัดกิจกรรมจะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. การจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องมิใช่โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม โครงการ และระเบียบข้อบังคับนั้นจะต้องเป็นของโรงเรียน
7. นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างหนึ่ง ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ หนักน้อยกว่าหนึ่งอย่าง การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน จะเป็นกิจกรรมอย่างเดียวกันหรือไม่ก็ได้
8. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู - อาจารย์ ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
9. การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใด ๆ หรือไม่ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ
10. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ปัจจุบันในสถานศึกษานั้น ๆ เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
11. การจัดกิจกรรมใด ๆ ให้โรงเรียนควบคุมเรื่องการรับ - จ่ายเงินหรือพัสดุสิ่งของอื่น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและระบอบ เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
12. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษา พิจารณาเห็นว่า กิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสมมีการกระทำหรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ เสียให้กรมเจ้าสังกัดควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2524 : ไม่มีเลขหน้า)

ภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

คู่มือครูแนวการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยเน้นลักษณะนิสัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจนดังนี้คือ

ก. ผู้บริหารมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมให้แน่ชัด
2. กำหนดระเบียบการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. วางแผนงานกิจกรรมนักเรียนโดยรวบรวมข้อมูล และศึกษาสภาพความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ
4. ตัดสินใจเลือกเปิดกิจกรรมตามความพร้อม
5. รายงานการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ และการจัดชุมนุมต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียนให้เจ้าสังกัดทราบ
6. ส่งยกเลิกรหรือระงับกิจกรรมหรือชุมนุมต่าง ๆ ที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาหรือไม่เหมาะสมหรือมีการกระทำที่อาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ
7. จัดระบบงานหรือรูปองค์การของสายบริหารงานกิจกรรม
8. กำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมและครูกิจกรรมให้ชัดเจน
9. รวบรวมความคิดเห็นข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรม และนำไปสู่การปรับปรุงงานต่อไป

ข. หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาในการจัดทำแผนงานและโครงการกิจกรรม
2. ร่วมกับครูที่ปรึกษากิจกรรมกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเลือกเรียนกิจกรรมนั้น ๆ
3. ควบคุมดูแล เพื่อให้การดำเนินการกิจกรรมนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
4. จัดทำโครงการงบประมาณรายจ่ายให้หมวดกิจกรรม
5. วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ

6. เป็นที่ปรึกษาของครูที่ปรึกษากิจกรรมในการดำเนินการจัดกิจกรรม
7. นิเทศการปฏิบัติงาน การใช้วัสดุอุปกรณ์ของครูที่ปรึกษากิจกรรม
8. จัดหาอุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม
9. ติดต่อประสานงานด้านกิจกรรมกับข้าราชการครูทั้งในสถานศึกษาและนอก

สถานศึกษา

10. เสนอความเห็นต่อหัวหน้าสถานศึกษาในกรณีที่เห็นควรยกเลิกกิจกรรมบาง

ประเภท

11. ประเมินผลงานการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เสนอต่อหัวหน้าสถานศึกษาทุกปลาย

ภาคเรียน

ค. ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ

1. รับผิดชอบการดำเนินการการจัดกิจกรรม
2. จัดทำระเบียบข้อบังคับของแต่ละกิจกรรม
3. ประชาสัมพันธ์ชี้ให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและแนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
4. ดำเนินการรับสมัครสมาชิก
5. จัดประชุมปฐมฤกษ์แก่สมาชิก
6. ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการ (นักเรียน) จัดทำแผนปฏิบัติงานและกำหนด

โครงการต่าง ๆ ของแต่ละกิจกรรมหรือชุมนุม

7. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม
9. ปรับปรุงให้สมาชิกได้พัฒนาตามนโยบายของโรงเรียน
10. ช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาและร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกอย่างใกล้ชิด
11. ประสานงานกับครู - อาจารย์ในโรงเรียน ครูที่ปรึกษากิจกรรมกับหัวหน้าหมวด

กิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความราบรื่น

12. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกทุกครั้ง และทุกสิ้นภาคเพื่อปรับปรุง
13. รายงานการประเมินผลต่อหัวหน้าหมวดกิจกรรมและหัวหน้าสถานศึกษา

ประเภทของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กิจกรรมที่กำหนดไว้ทั้งสิ้นมี 10 ประเภท โดยมีจุดประสงค์ร่วมครอบคลุมไว้ 11 ข้อด้วยกัน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดกิจกรรมแต่ละประเภทจะจัดให้สนองจุดประสงค์ข้อใดบ้างให้แล้วแต่ นโยบายของโรงเรียน และผู้จัดจะตั้งจุดประสงค์ไว้ ไม่จำเป็นต้องครบทุกข้อ กิจกรรม 10 ประเภท ที่กำหนดไว้มีดังนี้คือ

1. กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาดหรือ เนตรนารีหรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกิจกรรม การรักษาคินแดน
2. กิจกรรมศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
5. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
6. กิจกรรมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมนันทนาการ
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

ตัวอย่างของเป้าหมายลักษณะที่ต้องการเน้นในแต่ละกิจกรรม

เป้าหมายลักษณะที่ต้องการเน้นในแต่ละกิจกรรมที่แสดงมานี้ เป็นเพียงตัวอย่างที่เสนอมา เป็นแนวทางให้เห็นเท่านั้น เวลาที่โรงเรียนจัดดำเนินการ โรงเรียนต้องทำแผนการดำเนินการ โรงเรียนต้องทำแผนการดำเนินการซึ่งแล้วแต่จะคิด แต่อย่างไรก็ตามก็ให้ยึดแนวทางไว้จะได้เป็น จุดยืนที่จะยึดเป็นหลักปฏิบัติโดยทั่วถึง และโรงเรียนจะยึดหยุ่นอย่างไรก็ได้ดังนี้

ชื่อกิจกรรมเป้าหมายและลักษณะนิสัยที่ต้องการเน้น

กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาดหรือเนตรนารี
หรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรม
รักษาดินแดน

- ฝึกนิสัยรักความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต
เห็นอกเห็นใจผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อสังคม
และยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎข้อบังคับ

กิจกรรมศาสนา

- ศรัทธาในคำสั่งสอนของศาสนาด้วยการวิเคราะห์
เหตุผล และเชื่อในประโยชน์ที่เกิดขึ้น

- ปฏิบัติตนอย่างศาสนิกชนที่ดี เพื่อสังคม

กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

- ปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย เพราะรู้คุณค่า

- ศรัทธาประเพณีไทยจากแก่นแท้ของประเพณีและ
สืบทอดประเพณีและช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้

วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง จะเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ
และภาวะของสังคม

กิจกรรม ช.ก.ท.

- ศรัทธาในอาชีพเกษตรมีความขยันอดทน นำเทคโนโลยี
ใหม่ๆ มาปรับปรุงพัฒนางานในอาชีพเพื่อเพิ่ม
ผลผลิตยินดีเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคคลในอาชีพ
เดียวกัน ปฏิบัติตาม

กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน

- ศรัทธาในการร่วมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่มโดย
มีวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นพื้นฐานแห่งความเชื่อถือ
และความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรมการใช้ห้องสมุด

- มีความกระตือรือร้น สนใจและชอบการศึกษาในคว่า
หาความรู้ด้วยตนเอง และเอื้อเฟื้อที่จะเผยแพร่
ความรู้ให้ผู้อื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ

กิจกรรมส่งเสริมสินค้าไทย

- มีความซาบซึ้งเห็นคุณค่าและเกิดศรัทธา นิยมใช้
สินค้าไทยในการดำรงชีวิตประจำวันมากกว่าสินค้า
ต่างชาติ

ชื่อกิจกรรมเป้าหมายและลักษณะนิสัยที่ต้องการได้

- กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม - เกิดศรัทธาเห็นคุณค่าในการดำรงรักษาศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต และเป็นมรดกตกทอดต่ออนุชนรุ่นต่อไป
- กิจกรรมพี่สอนน้อง - มีความกระตือรือร้น ชอบงานบริการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ชอบศึกษาค้นคว้า ด้านการท่องเที่ยว
- กิจกรรมนิเทศนาการ - ชอบความสนุกสนาน ชอบรวมกลุ่มโดยเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน
- คนตรี
 - กีฬา
 - งานอดิเรก ฯลฯ
- กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร - ชอบศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ ประดิษฐ์ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ
- กิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์

(กรมสามัญศึกษา. 2525 : 61 - 62)

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมศาสนาพุทธ (เฉพาะแผนการดำเนินงาน)

1. จุดประสงค์

- 1.1 ให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกันและปฏิบัติเยี่ยงผู้มีคุณธรรม
- 1.2 เพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยตามคำนิยามพื้นฐาน 5 ประการ

2. กิจกรรมที่ควรทำเป็นโครงการย่อยคือ

- 2.1 การสวดมนต์ไหว้พระ
- 2.2 กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา

วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น

2.3 กิจกรรมตามประเพณีนิยม เช่น การไหว้ครู การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การทำบุญวันกรรมะสวนะ การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า ฯลฯ

3. ในแต่ละโครงการย่อย ควรกำหนดจุดประสงค์และวิธีดำเนินการตลอดจนการประเมินผลด้วย ในวิธีดำเนินการควรจัดให้มีการอภิปรายเพื่อวิเคราะห์ว่าในกิจกรรมนั้น ๆ มีส่วนใดเกี่ยวข้องกับศาสนาวัดดู ศาสนสถาน ศาสนพิธี ศาสนบุคคล และศาสนธรรม สาระสำคัญของศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับในแต่ละครั้งคืออะไร พุทธศาสนิกชนที่จะต้องดำเนินการอย่างไร

4. จัดให้มีการปฏิบัติตามโครงการย่อย โดยให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติและหากมีงานที่ต้องทำหลายอย่างให้แบ่งงาน และกำหนดการประสานงานกัน

5. การประเมินผล ควรควรมีแบบประเมินและหัวข้อการประเมินให้นักเรียนด้วย

ข้อสังเกต

ในการคิดรายละเอียดของโครงการให้พิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน หากจำเป็นต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ด้วย ครูที่ปรึกษาต้องเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมแจ้งให้ผู้บริหารทราบ เพื่อการตั้งงบประมาณ ควรทำอย่างประหยัด และไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกโรงเรียน

งานที่ควรทำประกอบการทำกิจกรรม มีแนวทางที่จะเสนอแนะไว้เพื่อการคิดและเลือกทำตามความเหมาะสมมีดังนี้

1. การจัดทำไถ่บาปเทศ
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย
3. การสาธิตตามโอกาสที่พอจะทำได้
4. การร่วมกิจกรรมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น งานไหว้ครู กิจกรรมศาสนาอาจจะร่วมจัดและรับผิดชอบ เรื่องการนิมนต์พระ การตั้งโต๊ะหมู่บูชา โดยที่ชุมชนหรือกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เป็นเจ้าของเรื่องงานไหว้ครู นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมนี้
5. การจัดให้มีการประกวด แข่งขันการตอบปัญหาธรรมะหรือประกวดบทความทางศาสนา
6. การบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับกิจกรรมอื่นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
7. การจัดนิทรรศการทางศาสนา

ตัวอย่างแผนดำเนินการกิจกรรมศาสนา

1. การรับสมาชิกใหม่
2. การปฐมภิเทศ
3. การตั้งคณะกรรมการ
4. การสวดมนต์ไหว้พระ
5. วันวิสาขบูชา
6. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
7. งานวันไหว้ครู
8. วันอาสาฬหบูชา - วันเข้าพรรษา
9. งานปีใหม่
10. วันมาฆบูชา
11. การบรรยายหรืออภิปรายก่อนทำกิจกรรม
12. นิทรรศการ
13. ประเมินผลโครงการย่อย
14. ประเมินผลกิจกรรมศาสนา

เนื่องจากหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม ทั้งแสดงไว้ข้างต้น แล้วนั้น ศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 4 (หน่วยศึกษาพิเศษ. 2522 : 93) ได้พัฒนาหลักเกณฑ์วิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนและให้ข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการจัด เพื่อช่วยจัดวางตัวนักเรียนในด้าน สังคมและการเรียน โรงเรียนอาจจัดกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท ภายใต้ชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งแบ่งจัด ได้เป็นสองประเภทคือ

1. ชุมนุมตามความสนใจ ชุมนุมประเภทนี้เป็นที่รวมเด็กที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน เข้าด้วยกัน แล้วจัดกิจกรรมตามความสนใจนั้น ๆ อาจเป็นด้านวิชาการหรือไม่ใช่ วิชาการก็ได้ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมยุวกลีกร ชุมนุมหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

2. ชุมนุมที่จัดขึ้นโดยแบ่งเด็กคละกันไป จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกทำงานและเล่นด้วยกัน รู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คำนึงถึงข้อเสียและประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นการดึงเด็กออกจากห้องโดยไม่ให้เด็กหมกมุ่นเฉพาะห้องของตนมากเกินไป

ชุมนุมประเภทแรกจัดได้ยากกว่าประเภทหลัง แต่ถ้าจัดได้จะเป็นประโยชน์มาก เพราะเด็กมีโอกาสสำรวจ ความรู้ที่ตนเองสนใจ ผักกัษะที่ตนเองคิดเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไปในอนาคต โรงเรียนที่จะจัดแบบนี้ได้จะต้องมีครูที่มีความรู้ ความสนใจในเรื่องเหล่านี้อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้รู้สึกสนุก และเป็นที่น่าสนใจได้เต็มที่

ก่อนที่โรงเรียนจะตัดสินใจให้มีชุมนุมใดบ้าง โรงเรียนต้องออกแบบสอบถามความสนใจของเด็กก่อน แล้วรวบรวมความสนใจเหล่านั้น เข้าด้วยกัน จึงจัดเป็นชุมนุมขึ้นชุมนุมใดที่มีผู้สนใจน้อยจัดแล้วไม่คุ้มค่า ไม่คุ้มแรงก็ไม่ต้องจัด และชุมนุมที่จัดขึ้นนั้นต้องสามารถระบุในรายละเอียดได้ว่าเป็นชุมนุมย่อยที่ขึ้นอยู่กับกิจกรรมประเภทใดตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ 10 ประเภทนั้น โรงเรียนต้องพึงระลึกว่าคุณค่าของการจัดกิจกรรมโดยผ่านการจัดตั้งชุมนุมขึ้นในโรงเรียนไม่ใช่เป็นแบบอัตโนมัติ แต่เป็นแบบศักยภาพซึ่งได้รับการคาดหวังให้เป็นกิจกรรมพิเศษที่ขึ้นอยู่กับความสนใจตามปกติของเด็ก และดำเนินงานภายใต้คำแนะนำที่ฉลาดและลึกซึ้งของครู

นอกจากนี้แล้ว จูโร สียากาส (2526 : 7) ได้เสนอแนะแนวคิดในการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมไว้ในวารสารสมาคมนักจิตวิทยาการศึกษาโรงเรียนสังกัดส่วนกลางไว้ดังนี้คือ

1. ในการจัดกิจกรรมนั้นควรให้เด็กเลือกเข้ากิจกรรมตามความถนัดความสนใจต่าง ๆ ไม่เป็นการบังคับ ตามระเบียบบังคับให้นักเรียนต้องร่วมกิจกรรม แต่ไม่บังคับว่าต้องร่วมกิจกรรมอะไร
2. ไม่ควรนำคะแนนมาใช้ในการจัดกิจกรรม หรือนำมาเป็นสิ่งข่มขู่ ควรนำสิ่งอื่นซึ่งมิใช่คะแนนมาเป็นสิ่งเร้า เช่น เน้นให้เห็นคุณค่า มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมนั้น สนุกสนานเพลิดเพลิน เน้นให้เห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม ฯลฯ ปัจจุบันการศึกษาเล่าเรียนมิใช่เพื่อเอาคะแนนแต่เราเรียนเพื่ออนาคต เพื่อการดำรงชีวิต กิจกรรมก็เช่นเดียวกัน เราเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดคุณค่า เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ทัศนคติตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และอยู่ร่วมในสังคมได้ดี
3. การจัดกิจกรรมนักเรียน ควรเป็นเรื่องของนักเรียนจริง ๆ เป็นลักษณะแบบ Student Center คือให้เด็กจัดการเอง วางแผนเอง แต่ระยะที่เด็กยังไม่สามารถดำเนินการได้เอง ครูจึงจำเป็นต้องโอบอุ้มคอยชี้แนะ เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือให้เด็กอยู่ในกรอบ ประเพณี ไม่ออกนอกกรอบนอกทาง การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ครูจึงมิใช่ผู้ดำเนินการ เปรียบเสมือนครูเป็นผู้กำกับ การแสดงและมีนักเรียนเป็นผู้แสดง

4. การจัดกิจกรรมทุกประเภทต้องฝึกคิด วิเคราะห์ ชั่งชั่ง คัด เพื่อเป็นแนวทางให้เด็ก
ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

การประเมินผลงานกิจกรรม

1. จุดมุ่งหมายในการประเมินผล เพื่อตรวจสอบดูว่าการทำงานได้ผลตามจุดประสงค์
หรือไม่ และรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์งานว่าปัญหาหรือข้อบกพร่องตรงส่วนไหนบ้าง ซึ่งจะได้
แก้ปัญหาค่าไป สำหรับการประเมินผลงานกิจกรรมนั้น ๆ

2. ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน

2.1 นักเรียนประเมินผลตนเองและประเมินเพื่อนร่วมงานตามจุดประสงค์ปลายทาง
ของกิจกรรม

2.2 ครูที่ปรึกษา ประเมินผลการทำงานของตนเองว่าได้ผลตามจุดประสงค์ที่กำหนด
ไว้หรือไม่ และประเมินการทำงาน of นักเรียนโดยดูที่ผลงานของนักเรียนว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์
หรือไม่ โดยตรวจสอบแบบประเมินตนเองและแบบบันทึกการทำงาน of นักเรียน และสังเกตพฤติกรรม
เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ว่าถ้าไม่ได้ผล เป็นเพราะสาเหตุที่ตัวครูที่ปรึกษาเอง หรือเป็น
เพราะตัวนักเรียน เพื่อที่จะแก้ปัญหา

2.3 ครูผู้ร่วมงาน ประเมินเพื่อปรับปรุงและรักษาคุณภาพการจัดกิจกรรมในโรงเรียน
โดยประเมินตนเองเรื่องการทำงานร่วมกัน ความสนใจ ความรู้สึกต่องาน และประเมินงาน of ผู้อื่น

2.4 ผู้บริหารประเมินเพื่อควบคุมการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล โดยประเมินตนเองในด้านบริหาร และประเมินผลการจัดกิจกรรมในโรงเรียน โดย
มีขอบเขตที่ตั้งไว้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินสำหรับแบบประเมินนั้น มีลักษณะ
แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ of ผู้ประเมิน และการสังเกตพฤติกรรม ประเมินแล้วให้ให้นักศึกษา
เพื่อนำมาแปลความหมายอีกต่อหนึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่เหมือนกันในโรงเรียนแต่ละประเภท และ
แบบของการประเมิน (กรมสามัญศึกษา. 2526 : 43 - 56)

การบริหารนักเรียน

บริการนักเรียน เป็นงานบริหารกิจการนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายจัดสวัสดิการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องช่วยในการบริหารงานด้านอื่น ๆ เกิดผลสำเร็จ สถานศึกษานั้นเป็นองค์กรหนึ่งในชุมชน การทำให้สมาชิกในองค์กรมีชีวิตความเป็นอยู่ทางการเรียนที่ดีนั้น แนวทางหนึ่ง ได้แก่ การสร้างสวัสดิการให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกเหล่านั้น สวัสดิการจะช่วยขจัดหรือคลี่คลายปัญหาของสมาชิกเหล่านั้นได้ทั้งในเรื่องส่วนบุคคลและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยทั่วไป จึงเป็นภาระกิจของผู้บริหารที่จะต้องให้ความสนใจต่อการให้บริการนักเรียน (ทวีบูรณ์ หอมเย็น . 2530 : 38)

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531 : 295) ได้กล่าวว่าบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนควรจัดให้แก่ นักเรียน ได้แก่

1. บริการแนะแนว
2. บริการสุขภาพ
3. บริการอาหารกลางวันในโรงเรียน
4. บริการนันทนาการในโรงเรียน
5. บริการความปลอดภัยในโรงเรียน
6. บริการวิชาการ

ทวีบูรณ์ หอมเย็น (2530 : 38) ได้กล่าวว่าการจัดบริการนักเรียนที่โรงเรียนควรจัดให้แก่ นักเรียน ได้แก่

1. บริการแนะแนว
2. บริการสอนซ่อมเสริม
3. บริการอาหารกลางวัน
4. บริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียน
5. บริการรับส่งนักเรียน
6. บริการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน
7. บริการอื่น ๆ

บริการแนะแนว

บริการแนะแนวเป็นบริการหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ กระบวนการเรียนการสอนภายในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เกิดผลอย่างเพียงพอในอันที่จะพัฒนาเด็กนักเรียนได้ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนตามหลักสูตรในปัจจุบันที่มีจุดมุ่งหมายเน้นตอบสนองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล บริการแนะแนวจึงมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่าบริการแนะแนว คือ "กระบวนการที่จะช่วยให้คุณรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถตัดสินใจ และวางแผนการอนาคตของตนได้อย่างเหมาะสม"

การบริการแนะแนวสามารถทำให้นักเรียนได้สามารถวิเคราะห์ตนเอง และเข้าใจสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้ตนเองสามารถตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของตนเองได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาชาติ ดังนั้นการแนะแนวจึงเป็นบริการที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบัน นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความถนัดและความสนใจส่วนบุคคล การแนะแนวก็จะมิบทบาทอย่างสำคัญในการชี้แนะให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

ขอบข่ายของ "การแนะแนว" ยังหมายถึง การให้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อและการเลือกประกอบอาชีพ ขณะที่ตนเองจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน บทบาทของการแนะแนวจึงเป็นประโยชน์แก่นักเรียนทั้งในระหว่างชีวิตการเรียนและการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพด้วย

ประเภทของการแนะแนว

โดยทั่วไป จุดมุ่งหมายของการแนะแนวก็เพื่อเป็นการป้องกัน (Prevention) การแก้ไข (Correction) และการพัฒนา (Development)

ดังนั้น การแนะแนวจึงกำหนดให้หลายประเภทตามแนวของจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น

- การแนะแนวการศึกษา (Education Guidance)
- การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance)
- การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Social and Personal Guidance)

การแนะแนวทั้ง 3 ประเภทนี้ สามารถจัดเป็นบริการต่าง ๆ ในโครงการหรือกิจกรรมแนะแนวได้ 6 บริการ ได้แก่

1. บริการสำรวจเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Inventory)
2. บริการสนเทศ (Information Service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)
5. บริการติดตามผลและวิจัย (Follow-up and Research)
6. บริการอื่น ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

บริการสำรวจเด็กเป็นรายบุคคล

บริการสำรวจเด็กเป็นรายบุคคล หมายถึง การสำรวจเพื่อแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สำหรับการใช้ประโยชน์ตามโครงการแนะแนวขั้นต่อไป ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว การเรียน สุขภาพ สภาพภูมิหลังทางครอบครัว

วิธีการสำรวจเด็ก อาจใช้วิธีการสังเกต (Observation) หรือการใช้แบบสำรวจแบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หลักการสำคัญในการสำรวจเด็ก ต้องยึดถือหลักวิชาการเป็นพื้นฐาน มีขั้นตอนการโดยใช้สามัญลักษณ์ การศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) ที่มีความสำคัญสำหรับบริการสำรวจเด็กเช่นเดียวกัน

อุปกรณ์ที่สำคัญที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการเก็บบันทึกข้อมูล ได้แก่ ระเบียบพฤติกรรม (Anecdotal Record) และระเบียบสะสม (Cumulative Record)

ระเบียบพฤติกรรม หมายถึง เอกสารของโรงเรียนที่ใช้สำหรับบันทึกพฤติกรรมเด่นหรือถ้อยของเด็กรักเรียน ซึ่งนักแนะแนวจะใช้ประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

ระเบียบสะสม หมายถึง เอกสารของโรงเรียนที่ใช้สำหรับบันทึกพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กนักเรียน ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้

บริการสนเทศ

บริการสนเทศ เป็นบริการแนะแนวที่มุ่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับ การศึกษา การอาชีพ การสังคม และส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่ให้นักเรียนได้รับรู้ข่าวสาร เหล่านี้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการเตรียมตัวให้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะทางการศึกษา หมายถึง รายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดในแต่ละโปรแกรม กิจกรรม เสริมหลักสูตร ขุนเส่าเรียน แนวทางการศึกษาต่อ การปรับปรุงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นต้น ข้อเสนอแนะทางด้านอาชีพ ได้แก่ ตลาดแรงงาน การสมัครงาน การเตรียมตัวในการ ประกอบคุณอาชีพ สภาพการณ์ของกาอาชีพต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะทางด้านสังคมและส่วนบุคคล ได้แก่ การรู้จักวิเคราะห์ตนเอง เพศศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ การคบเพื่อน การวางตัวในโอกาสต่าง ๆ การฝึกจรรยาบรรณ

ลักษณะการให้บริการสนเทศ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การบริการข้อเสนอแนะเป็นรายบุคคล ได้แก่ การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียนเป็น รายกรณี การกำหนดหัวข้อให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. การให้ข้อเสนอแนะเป็นกลุ่ม ได้แก่ การกำหนดรายวิชาสำหรับสอนและการจัด กิจกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น ปัจฉิมนิเทศ การจัดประชุมสัมมนา การจัดนิทรรศการ การจัด ทำเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

บริการให้คำปรึกษา

บริการให้คำปรึกษา หมายถึง บริการที่จัดขึ้นสำหรับแก่นักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ และมีความประสงค์จะขอบริการด้านนี้ บริการให้คำปรึกษามุ่งให้นักเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง และปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการปรับตัวและตัดสินใจตามลำพัง อันจะเป็น พื้นฐานในการแก้ปัญหาของตนเองในแนวทางที่ถูกต้อง

บริการให้คำปรึกษา สามารถดำเนินการได้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

หลักบริการให้คำปรึกษา

เนื่องจากบริการให้คำปรึกษาเป็นงานบริการแนะแนวที่ละเอียดอ่อน เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการบริการจะมีปัญหาแตกต่างกันไป ความสำเร็จของการให้คำปรึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อความเข้าใจ (Communication) ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้เข้ารับคำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น บุคคลผู้ที่มีหน้าที่ฝ่ายแนะแนวด้านนี้ จึงต้องยึดหลักการสำคัญไว้ ดังนี้

1. ต้องยึดหลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐานสำคัญ
2. ผู้เข้ารับคำปรึกษาต้องอยู่ในสภาพยินยอมพร้อมใจ
3. ต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ต้องฝึกหลักวิชาการในการให้คำปรึกษา กล่าวคือ พิจารณาเหตุและผลตามข้อมูล

ที่ถูกต้อง ปราศจากอคติ

5. จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา ได้แก่ การมุ่งให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง และสามารถช่วยตัวเองได้ในที่ถูกต้อง

6. ต้องคำนึงถึงการติดตามผล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

บริการวางตัวบุคคล

บริการวางตัวบุคคล หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนได้สามารถตัดสินใจเลือกสถานะภาพของตนได้เหมาะสมกับอิทธิภาพที่เป็นอยู่ เช่น การเลือกไปรแกรมการเรียนต่อ การสมัครเป็นสมาชิกของชมรมต่าง ๆ การเลือกอาชีพ เป็นต้น

แนววิธีการจัดวางตัวบุคคล มีดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กนักเรียน ได้แก่ ทักษะ ความรู้และความสามารถ ทัศนคติ และสภาพสังคมและเศรษฐกิจ (Socio - Economic) ของครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กนักเรียน จะเกิดประโยชน์ในการวิเคราะห์ทัศนคติของแต่ละบุคคลโดยถูกต้อง

2. แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา และการอาชีพ เพื่อเสนอให้เด็กนักเรียนได้รับรู้ ซึ่งจะเป็นโอกาสให้เขาสามารถกำหนดทางเลือกภายใต้การชี้แนะของนักแนะแนว

3. จัดโครงการปฐมนิเทศ โดยมุ่งให้ข้อมูลแล้วฝึกรวมเพื่อพัฒนาทัศนคติและเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งจะทำการเตรียมตัวเด็กนักเรียนให้เกิดความพร้อมในการจัดวางตัวบุคคล
4. ดำเนินการติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

บริการติดตามผลและวิจัย

บริการติดตามผล หมายถึง ความพยายามของฝ่ายแนะแนวในการตรวจสอบผลที่รับจากบริการแนะแนวที่ได้จัดขึ้นในแต่ละช่วงของเวลา เป้าหมายของการติดตามผล ได้แก่ พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กนักเรียนที่ผ่านการรับบริการจากโครงการแนะแนว

การวิจัย หมายถึง กระบวนการที่ฝ่ายแนะแนวอาจจัดขึ้นเพื่อสำรวจตรวจสอบสาเหตุของความสับสน และความล้มเหลวในกรณีต่าง ๆ การวิจัยเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยการใช้เครื่องมือเฉพาะอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้สามารถพิจารณา เหตุและผลของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะเกิดคุณค่าในการพยากรณ์แนวโน้มในกรณีต่าง ๆ กันไป

การติดตามผลและการวิจัย หากสามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้ ก็จะเกิดผลโดยสมบูรณ์ ในการตรวจสอบโครงการ

แนวปฏิบัติในการติดตามผลและวิจัย

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการโครงการแนะแนว ศิษย์เก่าสมาคมผู้ปกครอง นักแนะแนว เจ้าของสถานประกอบการภายนอก รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้บริการการศึกษา และประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับบริการแนะแนว
2. กำหนดความมุ่งหมายการติดตามผล อาจได้แก่ การมุ่งศึกษา - ความรู้สึก (Feeling) ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการแนะแนว
 - การกระทำ (Acting) ของกลุ่มเด็กนักเรียนที่ได้รับบริการ ซึ่งได้แก่ พัฒนาการต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อันเป็นผลจากการแนะแนว
3. เลือกรูปแบบเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องยึดหลักการวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญ

4. วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูลตามหลักการวิจัยที่ได้กำหนดไว้
5. สรุปหาสาเหตุของความรู้สึกและการกระทำตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งรวบรวมข้อ เสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงทบทวนโครงการแนะแนวต่อไป

สภาพปัญหาการแนะแนวในปัจจุบัน

ในปัจจุบันนี้ กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงคุณค่าของบริการแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อน จะเห็นได้จากความพยายามที่จะจัดอัตรากำลังบุคลากรที่มีความรู้ด้านการแนะแนวไว้ประจำโรงเรียนต่าง ๆ นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ผลิตบุคลากรฝ่ายแนะแนว ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ทำให้มีนักแนะแนวอาชีพเพิ่มมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า นักแนะแนวได้มีบทบาทในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารการแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการแนะแนวในโรงเรียนต่าง ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอาจารย์แนะแนวของโรงเรียนต่าง ๆ ยังมีอยู่มาก
2. นักแนะแนวปัจจุบันมีภาระหน้าที่หนักเกินควร
3. บริการแนะแนวที่จัดอยู่ในปัจจุบันมีปริมาณน้อยมาก
4. นักแนะแนวขาดขวัญกำลังใจการปฏิบัติงาน
- 5.ทัศนคติของผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีต่อการแนะแนวยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือ ต่างเห็นว่าบริการแนะแนวคือ การเอาใจเด็กนักเรียน
6. ขาดความร่วมมือประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดโครงการแนะแนว

แนวทางการปรับปรุงการแนะแนว

จากสภาพปัญหาที่กล่าวนี้ ผู้บริหารควรยึดแนววิธีการปรับปรุงบริการแนะแนวดังต่อไปนี้

1. สร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อการจัดบริการแนะแนว ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย โดยมุ่งให้ทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญและมองเห็นคุณค่าที่จะเกิดแก่การศึกษา โครงการที่ควรดำเนินการ ได้แก่ การสัมมนา การศึกษานอกสถานที่ การฝึกอบรมบุคลากร จัดนิทรรศการ เป็นต้น

2. จัดเตรียมบุคลากรให้เพียงพอ โดยการคัดเลือกครูอาจารย์ที่มีคุณสมบัติพื้นฐานของการแนะแนว ได้แก่ การมีพื้นฐานความรู้จิตวิทยา ความถนัดในการสื่อความเข้าใจ มีมนุษยสัมพันธ์ มีพื้นฐานของอารมณ์สูง ฯลฯ เป็นต้น และจัดเข้ารับการฝึกอบรมในสถาบันผลิตนักแนะแนวต่อไป
3. จัดหาอาคารสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับบริการแนะแนว เพื่อสนับสนุนให้การจัดโครงการสามารถดำเนินการไปได้จริง ๆ
4. จัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรโรงเรียนได้รับทราบความเคลื่อนไหว อันจะเป็นประโยชน์ในการประสานงานต่อไป
5. ติดตามผลและประเมินผล เพื่อหาข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) อันจะเป็นประโยชน์ในการประเมินโครงการ

บริการสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching)

การสอนซ่อมเสริมเป็นบริการที่โรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน เพราะเหตุว่า ตามหลักการวัดผลตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ไม่สามารถสอบผ่านในรายวิชา หรือไม่บรรลุตามจุดประสงค์ทางการเรียนที่ได้กำหนดไว้ ได้มีโอกาสได้สอบทำใหม่ในรายวิชานั้น ๆ ในกรณีเช่นนี้จึงเป็นการสอนเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุแตกต่างกันไป

การสอนซ่อมเสริมต่างกับการสอนพิเศษในลักษณะที่ว่า

การสอนพิเศษจะจัดขึ้นโดยมุ่งแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เรียนช้า หรือ เรียนไม่ทันเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน หรือในกรณีที่มุ่งสอนให้เด็กฉลาดได้มีพัฒนาการทางการเรียนได้อย่างเต็มที่ การสอนพิเศษจึงไม่ใช่เป็นบริการที่ต้องดำเนินการตามกระบวนการของหลักสูตรในปัจจุบัน แต่เป็นบริการที่จัดขึ้นตามความประสงค์ของโรงเรียน ขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การสอนซ่อมเสริมนั้น เมื่อเน้นลักษณะเฉพาะของบุคคลสามารถแบ่งเป็น

2. ประเภท คือ

1. การสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่เรียนก่อนไม่ทันเพื่อน
2. การสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่ฉลาด

ดังนั้น จุดมุ่งหมายหลักของการสอนซ่อมเสริม จึงได้แก่ การมุ่งให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ตามอัธยาศัยของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ตามระบบการวัดผล และเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนก็ได้ทั้ง 2 ประการ

หลักการสอนซ่อมเสริม

เป้าหมายของการจัดบริการสอนซ่อมเสริมมุ่งแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล การสอนซ่อมเสริมจึงมีลักษณะงานเป็นการเฉพาะ ดังนั้นหลักของการสอนซ่อมเสริมจึงย่อมแตกต่างไปจากการสอนทั่ว ๆ ไป จึงมีข้อที่ควรพิจารณายึดถือสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. การแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน หมายถึง ความพยายามที่จะวิเคราะห์ภูมิหลังของนักเรียนผู้ซึ่งเป็นเป้าหมายของการจัดบริการสอนซ่อมเสริมการวิเคราะห์ความมุ่งประเด็นที่ว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้อันของนักเรียนผู้นั้น การรู้สมรรถนะของการเรียนที่และเรียนอ่อนของนักเรียนย่อมเป็นพื้นฐานเบื้องต้น สำหรับการจัดบริการสอนซ่อมเสริม กระบวนการนิเทศการเรียนการสอนและกระบวนการแนะแนวจะต้องประสานงานกันในเรื่องนี้
2. การคัดเลือกตัวบุคคลผู้ทำหน้าที่สอน บุคคลผู้ทำหน้าที่สอนซ่อมเสริมจะต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติเฉพาะอย่าง เช่น การสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน ต้องมีคุณสมบัติของครูที่มีอารมณ์เยือกเย็น มีจิตวิทยาสูง มีความอดทนเป็นเลิศ สำหรับการสอนเด็กเรียนดีนั้นคุณสมบัติของครูผู้สอนจะต้องพิจารณาถึงความรู้ความสามารถในวิชาการเป็นสำคัญ
3. การประสานงานกับผู้ปกครอง การสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมที่อาจต้องจัดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างเลิกเรียน หรือช่วงเวลาที่เหมาะสมอื่น ๆ ดังนั้น การทำความเข้าใจกับผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยมุ่งให้เกิดความรู้สึกต่อโรงเรียนในแง่ของเจตนาดีต่อกัน
4. การปฐมนิเทศครูผู้สอน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการให้มีการปฐมนิเทศครูผู้สอนซ่อมเสริมในแต่ละรอบปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น รวมทั้งการแนะแนวทางที่จำเป็นอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมสำหรับการจัดบริการดังกล่าวนี้
5. การประเมินผล เป็นหลักการสำคัญสำหรับโครงการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลจะทำให้ผู้บริหารพิจารณาตรวจสอบได้ว่า งานบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด มีปัญหาข้อขัดข้อง

ในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือไม่ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร จึงเป็นโอกาสที่ผู้บริหารจะทบทวนโครงการสอนซ่อมเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมจะเกิดผลดีเพียงใดนั้น ครูผู้สอนย่อมมีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะเหตุว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนในกลุ่มย่อย หรือเป็นการสอนตัวต่อตัว ระหว่างครูกับเด็ก สิ่งแวดล้อมภายนอกการเรียนมีอิทธิพลน้อย ลักษณะเฉพาะของครูจึงมีความหมายต่อความสำเร็จมาก ข้อที่ครูผู้สอนควรรักษาไว้ได้แก่

1. มีข้อมูลพื้นฐานของเด็กแต่ละคนเป็นอย่างไร
2. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะมนุษย์สัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสาร
3. ใช้หลักจิตวิทยาในการสร้างแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ
4. เตรียมบทเรียนเป็นอย่างดี
5. ประเมินผลการเรียนอย่างทันการและต่อเนื่อง

วิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการศึกษา

เด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านการศึกษา อาจหมายถึง เด็กที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปกติ หรืออาจเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมแปรปรวน (Emotional Disturbed) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเหล่านี้ย่อมต่ำกว่ามาตรฐาน นักจิตวิทยาการศึกษาต่างได้พยายามค้นคว้า เพื่อจะให้เด็กเหล่านั้นมีโอกาสพัฒนาจุดบพร่องของเขา วิธีการหนึ่งที่ได้พยายามดำเนินการอยู่ภายในโรงเรียนต่าง ๆ ได้แก่ การสอนพิเศษหรือการสอนซ่อมเสริมโดยมุ่งให้เด็กเหล่านี้พ้นจากการถูกตีตรา (Label) ว่าเป็นเด็กสอบตก (Failure) ซึ่งจะเป็นการซ้ำเติมกับจุดบพร่องทางด้านการศึกษาให้อยู่ใภ้สภาพคลาดการหนักขึ้นไปอีก

เกษร ทมทิศวงศ์ (2529 : 31 - 32) ได้เสนอแนววิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เริ่มต้นด้วยการให้เด็กมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี เช่น "ฉันคือใครสักคน ไม่ใช่อะไรสักตัว"
 "ครูของฉันสนใจและห่วงใยฉัน ดังนั้นฉันก็ควรจะสนใจและห่วงใยคนอื่นเช่นกัน"
 "ฉันไม่ใช่เด็กโง่ เพียงแต่ว่าบางวิชาฉันไม่เข้าใจ แต่ครูของฉันท่านจะสอนให้ฉันเข้าใจขึ้น"
2. ควรใช้อุปกรณ์การสอนให้มาก เพราะเด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ง่ายกว่านามธรรม
3. ให้เด็กมีโอกาสทำแบบฝึกหัดและทบทวนอยู่เสมอ โดยใช้เวลาช่วงสั้น โดยอาจจะเริ่มต้นเพียง 10 นาที และค่อย ๆ เพิ่มขึ้น มีกิจกรรมให้เด็กได้เล่น เช่น การปั้นดินน้ำมัน การวาดภาพ การตัดกระดาษ งานเหล่านี้มีส่วนช่วยเกี่ยวกับ Motor Coordination สำหรับเด็กเล็ก
4. การสอนเกี่ยวกับการปฏิพฤติกรรมการทางสังคม (Social Skill) ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น
5. การสอนเกี่ยวกับความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหารที่ควรรับประทานและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย การออกกำลังกาย การรักษาความสะอาดของตนเอง และลดอคติ ความเกลียดชังในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

บริการอาหารกลางวัน (School Lunch Program)

การจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน เป็นโครงการหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้มองเห็นความสำคัญและได้กำหนดนโยบายสนับสนุนให้ดำเนินการให้ได้ผลอย่างจริงจังอยู่ในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากสาระสำคัญตอนหนึ่ง ซึ่งระบุไว้ในหลักการและเหตุผลของโครงการอาหารกลางวัน ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ความว่า

"ด้วยนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นจำนวนมากประสบปัญหาขาดแคลนอาหารกลางวัน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองฐานะค่อนข้างยากจน ไม่สามารถจัดหาอาหารให้เด็กนำมารับประทานหรือไม่มีเงินให้เด็กซื้ออาหาร

กลางวันรับประทานในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ อาหารที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียนยังขาดการควบคุมในเรื่องความสะอาดและคุณค่าทางโภชนาการ เป็นเหตุให้เด็กเหล่านี้ซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโตทางร่างกายและสติปัญญา เกิดโรคภัยไข้เจ็บเปิดเป็นบาดแผลและมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ ขาดเรียนหรือไม่โรงเรียนไม่สม่ำเสมอ ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน จึงสอบตกซ้ำชั้นปีละมาก ๆ เป็นการสูญเสียเวลาทางการศึกษาและทางเศรษฐกิจของชาติ ถึงแม้ว่าองค์การสาธารณสุขและผู้มีจิตศรัทธาได้ยื่นมือให้ความช่วยเหลือ แต่ก็สามารถลดความขาดแคลนในเรื่องนี้ได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะส่งเสริมสุขภาพของเด็กวัยเรียนทางด้านร่างกายและจิตใจ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการอาหารกลางวันขึ้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 แต่เนื่องจากงบประมาณจำกัด การดำเนินงานจึงยังไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มประชากรเป้าหมายได้ทั่วถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5

พิจารณาจากสาระดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าสภาพการโภชนาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ความหมายและขอบข่ายการจัดบริการอาหารกลางวัน

ในปัจจุบัน ความหมายของการจัดบริการอาหารกลางวันมีใช้เพียงแต่โรงเรียนจัดหาอาหารให้นักเรียนได้รับประทานมื้อกลางวันเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง การสร้างภาวะโภชนาการโรงเรียนให้ถูกต้องสมบูรณ์ด้วย ภาวะโภชนาการที่ถูกต้องสมบูรณ์ของโรงเรียนจะวัดได้จาก

- การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การประกอบอาหารให้ครบถ้วนเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน รวมทั้งเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี
- การจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับประกอบอาหาร เช่น ข้าวสาร เนื้อสัตว์ ผักและผลไม้ ฯลฯ เป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่า
- การสร้างทัศนคติที่ถูกต้องแก่บุคลากรของโรงเรียน โดยเฉพาะฝ่ายประกอบอาหาร

- การสร้างสุขนิสัยการประกอบอาหารและการบริโภคแก่บุคลากรโรงเรียนและนักเรียน
ทั่ว ๆ ไป

- การเน้นความประหยัดและการไม่ค้ำก้ำวไรจากนักเรียน

การสร้างภาวะโภชนาการโรงเรียนที่สมบูรณ์ โดยผ่านกระบวนการจัดโครงการอาหาร
กลางวัน จึงเป็นงานที่มีลักษณะพิเศษ และต้องมีการจัดหาทุนมาดำเนินการในขั้นเริ่มต้นด้วย
อย่างไรก็ตาม ขอบข่ายของการจัดบริการอาหารกลางวันโรงเรียนจะปรากฏอยู่ในระดับใดนั้น
ก็ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการจัดโครงการและขนาดของโรงเรียน รวมทั้งประเภทและระดับของ
โรงเรียนด้วย

ชวลิต รัตนกุล (2500 : 12) ได้ให้ความหมายของการจัดอาหารกลางวันโรงเรียน
ไว้ว่า ปัจจุบันนี้ หมายถึง การจัดอาหารมื้อกลางวันให้นักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อ
ประโยชน์หลายประการแก่นักเรียน มิใช่เพื่อมุ่งหวังเป็นกำไรเป็นรายได้ของโรงเรียน ในทาง
ตรงกันข้ามแทนที่จะหากำไรกลับพยายามหาเงินทุนมาอุดหนุนการจัด ทั้งนี้เพื่อให้ได้อาหารที่มีคุณค่า
ครบถ้วนพอเพียงสำหรับนักเรียน

จุดมุ่งหมายในการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน โครงการ
สร้างภาวะโภชนาการที่สมบูรณ์นั้น ย่อมจะเกิดคุณค่าทั้งในส่วนบุคลากรโรงเรียนและนักเรียนแล้ว
ยังเป็นประโยชน์ในการจัดหลักสูตรการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วย

ปิณฑา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 150 - 153) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการจัดโครงการ
อาหารกลางวัน โรงเรียนที่คาดหวังจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและครูมีอยู่ 8 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวัน ตามหลักโภชนาการที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารในราคาถูก เป็นการประหยัดเงินของนักเรียน
และผู้ปกครอง
3. เพื่อให้นักเรียนยากจนที่ขาดเงินค่าอาหารกลางวัน ได้มีอาหารกลางวันรับประทาน
4. เพื่อให้นักเรียนและครูมีอาหารที่ถูกลักษณะรับประทาน

5. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนและครูในการหาอาหารรับประทาน
6. เพื่อช่วยป้องกันโรคขาดอาหารหรือขาดสารอาหารให้นักเรียน
7. เพื่อเป็นตัวอย่างทางค่านิยมทางการให้นักเรียนและผู้ปกครอง
8. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียน หมายถึง การทำโรงอาหารให้เป็นเหมือนห้องปฏิบัติการวิชาคหกรรมศาสตร์ และวิชาสุขศาสตร์ ซึ่งจะ เป็นช่วงโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตามความรู้ที่ได้ศึกษาแล้วเรียนในห้องเรียน แม้กระทั่งวิชาคหกรรม ถ้าหากโรงเรียนสามารถกำหนดให้นักเรียนปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์แล้วนำผลงานทางการเกษตรมาเป็นวัตถุดิบสำหรับโครงการอาหารกลางวันก็จะทำให้โครงการอาหารกลางวันโรงเรียนครบวงจร การโภชนาการที่สมบูรณ์ได้

วิธีการการจัดโครงการอาหารกลางวัน

วิธีการสำหรับยึดถือแก่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสนใจและประสงค์จะจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

1. การหาเงินทุนเพื่อเริ่มโครงการ โรงเรียนต่าง ๆ มักจะประสบปัญหาในเรื่องนี้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจะได้รับการจัดสรรเงินทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน เงินทุนจำนวนนี้มักจะไม่เพียงพอ จึงเป็นภาระที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสวงหาจากแหล่งอื่น ๆ โดยทั่วไปโรงเรียนต่าง ๆ มักจะได้รับการบริจาคจากบุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตามหลักการที่โรงเรียนควรยึดถือ ได้แก่ การพึ่งตนเอง โรงเรียนบางแห่งที่สามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตรได้ด้วยตนเอง เช่น โรงเรียนประเภทการศึกษาสงเคราะห์บางแห่ง ก็ย่อมจะมีโอกาสแก้ปัญหาเงินทุนได้
2. การผลิตอาหาร หมายถึง การเลือกประเภทของอาหารที่ควรปรุงเพื่อรับประทานในแต่ละมื้อ หลักสำคัญได้แก่ การพิจารณาคุณค่าทางโภชนาการอย่างเพียงพอ สำหรับความเจริญเติบโตของเด็กนักเรียนวัยต่าง ๆ การคาดคะเนปริมาณของโปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน เกลือแร่ วิตามิน ฯลฯ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศและวัย เป็นต้น

3. การจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตอาหารและวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหาร สิ่งที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ การประหยัดตามหลักเศรษฐกิจ อาหารที่มีคุณค่าในโภชนาการจะมีราคาแพงเสมอไป การเลือกหาซื้อเนื้อสัตว์บางประเภท พืชผักผลไม้บางประเภทในช่วงฤดูกาลที่ผลผลิตทางเกษตรเหล่านี้มีวางขายมาก ย่อมหาซื้อได้ในราคาถูก การจัดหาเตาไฟหรือเตาหุงต้มเพื่อประกอบอาหารแบบประหยัดก็เป็นแนวปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจเช่นกัน
4. ในการรักษาสุขอนามัย หมายถึง การมุ่งรักษาความสะอาดให้เกิดขึ้น ในกระบวนการผลิต และการรับประทานอาหารกลางวัน ได้แก่ การรักษาความสะอาดในการหุงต้ม การเก็บรักษาภาชนะใส่อาหาร อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร การจัดโต๊ะอาหาร เป็นต้น
5. การจัดทำหน่วย หมายถึง การจัดทำหน่วยที่ไม่หวังผลกำไรทำกำไร การจัดหาอาหารกลางวันจะต้องยึดหลักการไม่ค้ากำไรไว้เป็นเบื้องต้น
6. การแสวงหาความร่วมมือ หมายถึง การมุ่งให้บุคลากรโรงเรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดหาอาหารกลางวันโรงเรียน ผู้บริหารต้องยึดหลักการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมให้เกิดขึ้น โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมมีความจำเป็นมาก
- ความร่วมมือจากครู ได้แก่ การเป็นผู้ควบคุมรายรับรายจ่าย การประกอบอาหาร
 - ความร่วมมือจากนักเรียน ได้แก่ การจัดทำหน่วย การเก็บรักษาทำความสะอาดสถานที่ โต๊ะอาหารและภาชนะ และในบางกรณีนักเรียนอาจลงมือประกอบอาหารได้ด้วย
 - ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบในราคาต้นทุนหรือเป็นการบริจาค ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจและเต็มใจ มิใช่เป็นการเรียกรับเงินจากผู้ปกครอง

แนวปฏิบัติในการจัดหาอาหารกลางวันโรงเรียน

การดำเนินการเพื่อจัดหาอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้น ย่อมแตกต่างกันไปตามระดับและประเภทรวมทั้งขนาดของโรงเรียน สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัติในเรื่องการบริหารนั้น ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสำรวจ หมายถึง การหาข้อมูลเชิงวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องของการรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน โดยทั่วไปแล้ว มักพบความจำเป็นในการจัดอาหารกลางวันเสมอ ปัญหาที่พบจะได้แก่ การจัดโครงการอาหารกลางวันให้ได้ผลตามนโยบายที่กำหนดนั้น ควรจะดำเนินการอย่างไร ส่วนมากเป็นปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนหรือความสามารถและความตั้งใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ข้อมูลเหล่านี้ผู้บริหารต้องวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบให้กระจ่างชัด

2. การวางแผน หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการ การกำหนดตัวบุคคลทำหน้าที่รับผิดชอบ ศึกษาแผนปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ควรกำหนดสามารถกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นอื่น ๆ ให้พร้อมเพียง

3. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเสนอรายละเอียดของโครงการให้ทุกฝ่ายได้รับรู้โดยเฉพาะการมุ่งให้ทุกฝ่ายได้มองเห็นความสำคัญของโครงการนี้เป็นการประเมินทัศนคติของบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back)

4. ปฏิบัติตามแผน หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามโครงการที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการควบคุม ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและสนับสนุนในฐานะการอำนวยความสะดวกเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้ได้อย่างเต็มรูปแบบ

5. การประเมินผล หมายถึง การสำรวจตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อการปรับปรุงแผนงานต่อไป

สภาพปัจจุบันของการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนระดับประถมศึกษา

โครงการจัดอาหารกลางวันโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้การสนับสนุน เพราะได้พิจารณาถึงความจำเป็น ทั้งนี้เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในชนบท และพ่อแม่มีฐานะยากจน นักเรียนเหล่านี้จึงไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน วุฒิก้าวแดง (2530 : 5 - 6) ได้ให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับสภาพโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไว้มีสาระสำคัญ ดังนี้

การที่นักเรียนไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน เป็นผลเสียต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการพัฒนาทางสมอง ซึ่งจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในปี 2528 พบว่า เด็กกลุ่มอายุ 6 - 14 ปี ขาดสารอาหารประมาณ 10% นับว่าสูงพอสมควร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีโครงการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันเป็นหลักสูตรประถมศึกษาชั้น จากการทำดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินงานได้เป็นผลสำเร็จ เพราะครูและผู้บริหารไม่สนใจและไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร คิดว่าเป็นภาระไม่เข้าใจนโยบายและแนวปฏิบัติ ขาดความร่วมมือกับชุมชน นอกจากนี้ เงินทุนหมุนเวียนของโรงเรียนต่าง ๆ ไม่เพียงพอ เพราะบางโรงเรียนมีเด็กยากจนมากต้องจ่ายอาหารให้ฟรีเกือบทั้งหมด และพื้นที่มีความแห้งแล้ง ไม่สามารถผลิตอาหารสดจากการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์มาทดแทนได้

อย่างไรก็ตาม ในปี 2530 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เห็นว่า จะต้องเน้นโครงการอาหารกลางวันเพื่อเร่งคุณภาพการศึกษาของเด็กประถมศึกษา โดยมอบหมายให้ทุกโรงเรียน 3 หมื่นโรงเรียนจัดทำโครงการนี้อย่างทั่วถึง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของโรงเรียนนั้น ๆ โดยอาจจะจัดให้ได้อย่างทั่วถึงในระดับปริมาณก่อนแล้วค่อยคำนึงถึงคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นรูปแบบของอาหารจากเตี๋ย อาหารชุด มีทั้งข้าวหวาน และอาจจะมีแต่กับข้าวโดยให้เด็กนำเฉพาะข้าวมาเอง ซึ่งปีนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีงบประมาณเพื่อการนี้ 112 ล้านบาท จัดสรรให้โรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอ และโรงเรียนทุกโรงเรียนรวมทั้งจัดสำเนาอาหารกลางวันระหว่าง 1 - 5 ธันวาคม 2529 ให้เด็กนักเรียนทุกคนมีอาหารกลางวันรับประทาน และจะได้รับประทานอาหารกลางวันตลอดไปทุกโรงเรียน ภายในปี 2530 ซึ่งจะเป็นการถวายพระราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงมีพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษา ในปี 2530 นี้ด้วย

บริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียน (School Health Service)

โครงการจัดบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียน เป็นโครงการที่หน่วยงานของรัฐบาลได้ดำเนินการให้เกิดผลอยู่ในปัจจุบัน จัดเพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐในเรื่องของการส่งเสริมการสาธารณสุขขั้นมูลฐานให้เกิดขึ้นในชุมชน การจัดบริการเพื่อสุขภาพ หมายถึง การจัดบริการด้านสุขภาพแก่นักเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงสุขภาพนักเรียนให้มีสุขภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การค้นหาหาความบกพร่องทางกายต่าง ๆ และความผิดปกติอื่น ๆ เกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือแก้ไข และส่งเสริมให้ดีขึ้น เท่าที่โรงเรียนพึงจะกระทำได้

การจัดบริการเพื่อสุขภาพของโรงเรียน มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า โครงการอนามัยโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นโครงการหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ดำเนินการโดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้โดยการอาศัยความร่วมมือของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ความมุ่งหมายของบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียน

พิจารณาจากความหมายของบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียนที่กล่าวแล้วนั้น จะพบว่าความมุ่งหมายของการบริการสุขภาพในโรงเรียนเพื่อการรักษา การป้องกันและส่งเสริมให้บุคลากรโรงเรียน อันได้แก่ นักเรียน ครู คนงานการโรง ได้มีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ กองอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดความมุ่งหมายของการอนามัยโรงเรียนหรือบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียนไว้ 9 ประการ คือ

1. เพื่อให้มีความรู้ (Knowledge) ในเรื่องที่จะสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของตนเองให้ดีขึ้น
2. เพื่อให้มีเจตคติที่ดี (Attitude) ในเรื่องที่จะสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของตนเองให้ดีขึ้น
3. เพื่อให้มีการปฏิบัติจริง (Practice) ในเรื่องสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของตนเองให้ดีขึ้น

4. เพื่อให้รู้จักป้องกันโรคภัยไข้เจ็บด้วยตนเอง
5. เพื่อให้รู้จักรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยตนเอง
6. เพื่อให้รู้จักส่งเสริมสุขภาพอนามัยของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
7. เพื่อให้ชาติได้มีพลเมืองที่มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ อันจะเป็นพลังสำคัญต่อไป
8. เพื่อให้ได้พลเมืองที่มีสุขภาพสมบูรณ์อันจะเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติในอนาคต
9. เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เป็นตัวอย่างแก่ครอบครัว และชุมชนสืบต่อไป

ความจำเป็นและความสำคัญของกาบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียน

การที่กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขร่วมมือกันให้การสนับสนุนต่อโครงการบริการเพื่อสุขภาพในโรงเรียนนั้น สามารถพิจารณาได้ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมของนักเรียนซึ่งมาจากสถานที่ต่าง ๆ กัน กรมที่นักเรียนจากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม จะนำเชื้อโรคติดต่อมาแพร่กระจายนั้น มีความเป็นไปได้อยู่เสมอ ดังนั้น การจัดกิจกรรมบริการสุขภาพในโรงเรียนประเภทการป้องกันโรคระบาด หรือให้โรคติดต่อบางชนิด จึงจะช่วยป้องกันสาเหตุดังกล่าวได้
2. การสร้างอุปนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นแก่เด็กในระดับเยาว์วัยนั้น เป็นความจำเป็นที่ควรดำเนินการ เพราะตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้นั้น เด็กในวัยเริ่มต้นจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่เสมอ และเปลี่ยนได้ง่ายกว่าวัยผู้ใหญ่
3. การสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่เป็นอันตรายต่อเด็ก ได้แก่ โรคคอตีบ วัณโรค โปลิโอ ไอกรณ สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกภายในโรงเรียนต่าง ๆ
4. ในระหว่างเวลาเรียนในช่วงวันหนึ่ง ๆ นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียนปรากฏอยู่อย่างใกล้ชิด โอกาสที่ครูจะได้สังเกตเห็นข้อบกพร่องทางสุขภาพของนักเรียนเมื่ออยู่เสมอ ดังนั้น โรคพิษสุนัขบ้า โรคตาประเภทต่าง ๆ ความสะอาดของเสื้อผ้า ของเส้นผม เส้นเท้า ความสะอาดของผิวหนังและเส้นผม อาการผิดปกติทางร่างกายและจิตใจของนักเรียน การสังเกตของครูย่อมสามารถดำเนินการได้โดยสะดวก เพื่อหาทางป้องกันรักษาต่อไป

5. โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษา เป็นองค์การทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชุมชน ถ้าหากสามารถทำให้สถาบันเช่นนี้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางปลูกฝัง สุนทรีย์ที่ดีของสมาชิกในชุมชนโดยการจัดโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน อิทธิพลของ สถาบันการศึกษาย่อมจะมีความหมายโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กิจกรรมบริการสุขภาพในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดเป็นการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนนั้น สามารถแยกประเภท ของกิจกรรมได้เป็น 4 ประเภท

- การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
- การป้องกันโรค
- การตรวจรักษา
- การให้การศึกษ

การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง การจัดบริเวณอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน ให้ถูกหลักสุขาภิบาล คณะกรรมการอนามัยโรงเรียน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดอนามัยสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนไว้ 4 ประการ

1. ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอันตราย
2. ให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อ
3. ให้เป็นที่น่าสบายใจ เพื่อให้เสริมสุขภาพจิตและอารมณ์ในอันที่จะให้เด็กได้รับการ ศึกษาได้อย่างเต็มที่และได้ผล

4. ให้เหมาะสมกับสภาวะสรีรวิทยาของร่างกายที่เด็กกำลังเจริญเติบโต

การดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ผู้บริหารต้องอาศัยหลักวิชาการ ความรู้การบริหารอาคารสถานที่ที่เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม ดังนั้น การประสานงานกับฝ่าย อาคารสถานที่ย่อมมีความจำเป็น

การป้องกันโรค หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมุ่งให้นักเรียนได้รับภูมิคุ้มกันโรคติดต่อ ร้ายแรงต่าง ๆ เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ไอกรณ วัณโรค อหิวาตกโรค เป็นต้น

การรักษาความสะอาดของน้ำดื่ม และอาหารการกินของนักเรียนก็ถือว่าเป็นกิจกรรมป้องกันโรคติดต่อทางหนึ่งด้วย

การตรวจรักษา หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพิจารณาตรวจสอบข้อบกพร่องของทางร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งอาการต่าง ๆ ของโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียน การสังเกตสภาพ สุขนิสัยของนักเรียนโดยทั่ว ๆ ไปด้วย การค้นพบข้อบกพร่องแต่แรกเริ่มจะสามารถป้องกันรักษา ได้โดยง่าย

กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การตรวจสอบสุขภาพ การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การทดสอบสายตา การทดสอบการได้ยิน การบันทึกสุขภาพ การจัดบริการปฐมพยาบาล เป็นต้น การให้การศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้และความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณสุขการโดยทั่ว ๆ ไป แต่ควรเป็นความรู้ใกล้ตัวนักเรียนและได้ผลดีที่สุด กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การแนะแนวสุขภาพสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสุขต่าง ๆ การจัดประชุม อภิปราย ปาฐกถาในเรื่องเหล่านี้

บริการรับส่งนักเรียน

การจัดบริการรับส่งนักเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนได้จัดยานพาหนะรับนักเรียนจากบ้านไปส่งโรงเรียน และส่งกลับบ้านหลังโรงเรียนเลิก ซึ่งอาจคิดค่าบริการตามความจำเป็น บริการในขั้นนี้ถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญก็ตาม การดำเนินการก็ไม่อาจกระทำได้ง่ายนัก ทั้งนี้เพราะเกี่ยวกับการลงทุนในเรื่องยานพาหนะ ประเภทรถยนต์ บริการรับส่งนักเรียนจะดำเนินการอยู่ในสถานศึกษาของเอกชนบางแห่งเท่านั้น บริการรับส่งนักเรียนดำเนินการโดยสถานศึกษา เอกชน ปัจจุบันดำเนินการอยู่ใน 2 ลักษณะ

1. โรงเรียนมีรถยนต์เป็นของตนเอง ดำเนินการรับส่งนักเรียนและคิดค่าบริการในอัตราที่เหมาะสม
2. โรงเรียนอนุญาตให้เอกชนจัดรถยนต์รับส่ง และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของโรงเรียน

ถึงแม้ว่าการจัดบริการรับส่งนักเรียน มักจะดำเนินการอยู่ในเขตเมืองก็ตาม ผู้บริหารก็ควรคำนึงถึงความสำคัญและมีข้อที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ มักปรากฏอยู่เสมอกว่ารถรับส่งนักเรียนประสบอุบัติเหตุก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชนโดยทั่วไป อุบัติเหตุเหล่านี้บางครั้งเป็นสภาพของรถยนต์เสื่อม และเนื่องจากความประมาท ดังนั้นการเอาใจใส่ต่อสาเหตุของปัญหา จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการ "กันดีกว่าแก้"
2. ความประหยัด หมายถึง การคิดอัตราค่าโดยสาร โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม เป็นหลักสำคัญ การค่าค่าใดเกินควรเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง
3. การดูแลเด็กนักเรียนระหว่างเดินทาง ต้องกำหนดบุคคลทำหน้าที่ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนระหว่างเดินทาง ไม่ควรปล่อยให้เป็นการระแวกพนักงานขับรถตามลำพัง
4. การประสานงานกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะการกำหนดจุดนัดหมายรับ - ส่ง ตามเส้นทาง จะก่อให้เกิดความสะดวกและประหยัด

บริการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน

บริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การคุ้มครองป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียนทั้งในขณะที่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียนและระหว่างเดินทางไปกลับโรงเรียนในสภาพสังคมปัจจุบัน อุบัติเหตุเกิดแก่เด็กอยู่ในอัตราสูงมาก จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องเพิ่มการระมัดระวังให้มากขึ้น

ประเภทของอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุที่เกิดแก่นักเรียนมักจะปรากฏ ดังต่อไปนี้

1. อุบัติเหตุภายในโรงเรียน ได้แก่ การลื่นล้ม ตกบันได ชนเหลี่ยมเสาหรือม้านิน สวรรค์มีระเบิด ไฟฟ้าดูด จมน้ำ เป็นต้น

2. อุบัติเหตุภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การถูกสัปดาห์ การถูกขู่กรวโรกทพหย์ลัน
อุบัติเหตุจากยวดยานพาหนะ เป็นต้น

ผลจากการที่เด็กได้รับอุบัติเหตุ ทำให้บาดเจ็บชนิดเลือดตกยางออก พิกการหรือถึงแก่ชีวิต
ซึ่งนำความเหراءโศกมาสู่บิดามารดา และพ่อแม่ผู้ปกครองอยู่เนือง ๆ

การป้องกันอุบัติเหตุ

การดำเนินวิธีการเพื่อให้เกิดนักเรียนพ้นจากอุบัติเหตุนั้น ควรกำหนดวิธีการในลักษณะ
"กัน" และ "แก้" ควบคู่กันไป ดังนี้

1. การให้การศึกษาลบรรม เป้าหมายของกลุ่มบุคคลที่ต้องให้ความรู้ ให้แก่เด็กนักเรียน
และครูผู้ได้รับมอบหน้าที่ในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุความรู้ที่ควรกำหนดในโครงการฝึกอบรม ได้แก่
การปฐมพยาบาล ภูจจรจร อุบัติเหตุจากไฟฟ้า พฤติกรรมของมิจฉาพิพที่มีต่อเด็กนักเรียน

2. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง การตรวจสอบดูแลสภาพของอาคาร
สถานที่ ม้าหิน ำหัดอยู่ในสภาพที่น้ำไม่เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุ การติดป้ายสัปดาห์เตือนเด็กนักเรียน
ให้ระมัดระวังเมื่อเข้าใกล้บริเวณที่อาจเกิดอุบัติเหตุ เช่น หน้าประตูทางเข้าออกโรงเรียน
ใกล้สายไฟฟ้าแรงสูง สระน้ำหรือคูคลอง บริเวณตู้เก็บสารเคมี เป็นต้น

3. การจัดนิทรรศการ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุ
ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงประเภทของภพที่เกิดขึ้น ซึ่งมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม
รวมทั้งเสนอแนะแนวทางหลีกเลี่ยง - แก้ไข - ป้องกัน ให้นักเรียนได้รับรู้

4. กำหนดตัวบุคคลให้รับหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของอุบัติเหตุ เช่น จัดเวร - ยาม
คอยดูแลเด็กนักเรียนในช่วงพักหรือเลิกเรียน

5. ร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การแสวงหาความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน
หรือกับองค์กรในชุมชนนั้น ๆ เพื่อการกำหนดมาตรการร่วมกัน โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ
แก่เด็กนักเรียนภายนอกโรงเรียน เช่น การขู่กรวโรก หรือสัปดาห์

6. บริการอื่น ๆ บริการนักเรียนที่โรงเรียนมักจัดขึ้นยังมีอีกหลายชนิด ได้แก่

- การจัดหาทุนการศึกษาและทุนสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่หากจนให้มีเงินทุนเรียนหนังสือ หรือมีอาหารกลางวันรับประทาน เป็นการแก้ปัญหาการดิ้นรนโอกาสทางการศึกษา
- การบริการอุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียน โดยมุ่งให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า
- บริการสื่อสาร ได้แก่ การรับ - ส่ง จดหมาย การติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักเรียน

การวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมในประเทศไทย ได้จัดทำกันไว้อย่างกว้างขวาง ส่วนมากเป็นการวิจัยก่อนประกาศใช้หลักสูตรใหม่ตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 แต่ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะทางการศึกษากันเห็นว่าที่น่าสนใจต่อการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอได้ดังนี้

วณิ ปัทมลิขิตสกุล (2511 : 1 - 47) ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ต่อกิจกรรมนักเรียน ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

นักเรียนส่วนมากสนใจเป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในโรงเรียน โดยสมัครเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมได้เพียงเทอมละชุมนุม การจัดกิจกรรมได้รับความร่วมมือจากครูและผู้ปกครองดีพอควร ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นควรรีให้ตรงกับความสนใจของนักเรียนให้มากที่สุด ครูไม่ควรทำให้นักเรียนขาดเรียนเพื่อใช้เวลาจัดกิจกรรมควรวางแผนต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดให้เป็นระเบียบ เช่น การเงิน และอุปกรณ์ พร้อมทั้งโรงเรียนควรตกลงจุดมุ่งหมาย วิธีการจัดให้นักเรียนทุกคนทราบและไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป

วิรัช ทุมมาศ (2513 : 7) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสวัสดิการในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ. 2508 การดำเนินงานวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนที่ทำการศึกษารวม 25 แห่ง

ประกอบกาสงเกดโดยผู้วิจัยเอง ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเป็นหน่วยใหญ่รวมกันไป ไม่ได้แยกเป็นชุมนุม การประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่ได้จัดทำเป็นระบบที่ดี กิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนมากได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากนักเรียนอย่างดี

ทูนศิริ เจริญพันธ์ (2514 : 37 - 39) ส้ารวจความสนใจของนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุวิโยทัย ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 390 คน ใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนาษาของโรงเรียน แทนที่จะเป็นอาจารย์ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันทำ แต่ผู้ที่ริเริ่มจัดกิจกรรมและดำเนินการเองโดยปราศจากความร่วมมือของผู้สอนและนักเรียน ได้แก่ อาจารย์ หัวหน้าสาขาวิชา ทั้งไม่มีการวางแผนงาน หรือระเบียบข้อบังคับที่แน่นอนมาก่อน ฉะนั้นนักเรียนหลายคนจึงไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมนุมใด ๆ เลย

บุทธวีรลย์ วนิชจินดา (2514 : 3 - 4) ได้ศึกษาถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนาษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนาษากับผลการเรียนวิชาสังคมนาษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ในปี พ.ศ. 2514 ความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลการเรียนพบว่า การร่วมกิจกรรมทำให้ผลการเรียนดีขึ้น และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรรักษาความร่วมมือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น โดยจัดให้มีอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา ปรับปรุงห้องสมุดจัดตารางเรียนให้เหมาะสม จัดกันวนยความสะดวกทั่วไป การจัดกิจกรรม ควรควรรักษาให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมความมั่นใจ ช่วยสำรวจความสนใจ ให้รู้จักทำงานร่วมกัน จัดกาเรียนอกสถานที่ ให้นักเรียนฝึกความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน ควรรักษาความร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมด้วยความสนใจอย่างจริงจัง ผู้ปกครองควรเต็มใจและส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ครูผู้สอนควรทำบันทึกรายงาน ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนาษาไว้เป็นหลักฐานด้วย

อุดม หนูทอง (2518 : 84 - 88) ศึกษาทัศนคติของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารเห็นด้วยกับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำให้ครูและเด็กรู้จัก

และทำใจกันดียิ่งขึ้น และส่งเสริมให้เด็กคิดและกระทำในทางสร้างสรรค์มากที่สุด ส่วนครูเห็นด้วยกับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานตามความสนใจมากที่สุด ทั้งผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำให้เด็กมีศีลธรรม และมีมารยาทดีขึ้นในอันดับต่ำสุดเหมือนกัน ครูชายและครูหญิงมีทัศนคติในแนวเดียวกัน คือต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานตามความสนใจไว้ในลำดับแรก และให้ความสำคัญเรื่องกิจกรรมทำให้เด็กมีศีลธรรมและมารยาทดีขึ้นไว้ในลำดับสุดท้าย ครูชายมีทัศนคติดีกว่าครูหญิงในเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยเราใจ นักเรียนให้สนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น สถานักเรียนช่วยแก้ปัญหาการปกครองนักเรียนของโรงเรียนได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรทำให้ชุมชนรู้จักและเข้าใจโรงเรียนยิ่งขึ้น และกิจกรรมเสริมหลักสูตรทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นปัญหามากที่สุด คืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ งบประมาณมีน้อย ครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนและมิจานส่วนตัวมากเกินไป และขาดผู้ประสานงานที่ดี

นิตยา เปลื้องนุช (2519 : 74 - 81) ทำการศึกษาเจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในภาคกลาง รวม 9 แห่ง จำนวน 478 คน โดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลจากการศึกษาว่า อาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ ช่วยแก้ปัญหาการปกครอง ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และได้ค้นพบความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง สามารถแก้ปัญหาของตนเอง และช่วยสังคมได้ด้วย สร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต่อนักเรียน เป็นการเตรียมเด็กออกไปเป็นพลเมืองดีต่อสังคม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รักและผูกพันกับโรงเรียน และศึกษาพบว่านักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่วนปัญหาที่พบมีลักษณะคล้ายกับ ชูคม หนูทอง (2518 : 84 - 88) ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะจะทำให้สมาชิกและคณะบุคคลต่าง ๆ เกิดความเข้าใจ และให้ความร่วมมือ และให้ข้อเสนอแนะที่ดีที่สำคัญอีกประการก็คือ การจัดกิจกรรมควรถือเป็นนโยบายที่สำคัญ ควรมีการวางแผนโดยเตรียมในด้านงบประมาณ บุคลากร ใครงการและการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด สนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน

สุมาลี แจบเกาะ (2519 : 113 - 120) ศึกษาเจตคติความสนใจ การมองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนของอาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 โรงเรียน พบว่า อาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม การดำเนินงาน ส่วนใหญ่ถูกต้องตามหลักการ แต่ครูส่วนมากไม่ได้ผ่านการอบรมเรื่องกิจกรรม ยังไม่มีการวางแผนที่ดี อาจารย์ใหญ่ให้ความร่วมมือเกือบทุกครั้ง ครูให้ความร่วมมือดีแต่งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์ สถานที่ ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมดีพอ และให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจว่า การศึกษา การจัดกิจกรรมของโรงเรียนในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งให้แน่ชัดลงไปว่า โรงเรียนมัธยมทุกแห่งในจังหวัดนั้น ทั้งในตัวเมือง และในต่างอำเภอ ว่ามีอะไรที่น่าสนใจที่ควรให้การสนับสนุน หรือความบกพร่องใดที่ควรแก้ไขปรับปรุงบ้าง

อรวรรณ เวทยะเวทิน (2519 : 102 - 107) ศึกษาเจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 โรงเรียน พบว่า อาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และเสริมสร้างความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในสังคมได้เป็นอย่างดี และศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ใช้แก้ปัญหาการใช้เวลาว่างของนักเรียน และเสริมสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้น้อย และให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรม ควรวางแผนงานไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง ต้องให้ผู้ร่วมงานได้เข้าใจจุดมุ่งหมายและรับผิดชอบในงาน และควรได้มีการประเมินผลงาน หลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้ง กิจกรรมที่จัดขึ้น ควรจะเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตามสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ทั้งในเมือง และชนบท จะทำให้ นักเรียนเข้าใจปัญหาสภาพนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สกิลแมน (Skillman. 1959 : 1958) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่าง การเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับผลสำเร็จทางการศึกษาของโรงเรียนราษฎรระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยตอนใต้" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 โรงเรียนราษฎรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 โรงเรียน ในกรุงเทพ เกียว ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีกิจกรรมนอกห้องเรียน แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ สภา นักเรียนและกรรมการชั้น ชุมชมทางการศึกษา ชุมชมหนังสือพิมพ์ ละคร ดนตรี และชุมนุมผู้สนใจ สิ่งพิเศษต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างมีนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียน 123 คน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเลย 94 คน และสุ่มตัวอย่างนักเรียนอีก 194 คน จากทุกโรงเรียนมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ ๆ ระหว่าง

การเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับการไม่เข้าร่วมกิจกรรม โดยเลือกนักเรียนที่มีระดับสติปัญญา อายุ จำนวนปีที่ศึกษาในโรงเรียน และฐานะทางครอบครัวเท่าเทียมกัน พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ฮัมฟรีย์ (Humphrey. 1960 : 125 - 131) ได้ศึกษาว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียนมีผลต่อการศึกษาอย่างไรบ้าง โดยศึกษาจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และเจ้าของโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ฮัมฟรีย์ ได้แบ่งกิจกรรมนอกโรงเรียนไว้เป็น 10 ชนิด คือ กิจกรรมด้านสังคม กิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะ กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการทำอาหารบ้าน กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการทำงานนอกบ้าน กิจกรรมการฝีมือและงานอดิเรกอื่น ๆ กิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์ กิจกรรมเกี่ยวกับการดูภาพยนตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผู้ปกครองส่วนมากเห็นว่าเด็กของตนมีความสนใจกิจกรรมนอกโรงเรียนมาก
2. เด็กชายของรวมกลุ่มกิจกรรมมากกว่าเด็กหญิง
3. เด็กฐานะทางเศรษฐกิจไม่คืนักใช้เวลาในการทำงานเพื่อครอบครัวหรือตนเองมากกว่าเด็กฐานะร่ำรวย
4. เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่อไปนี้ค่อนข้างมาก เช่น อ่านหนังสือ ศิลปะ และสังคม ในขณะที่เดียวกัน เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมเช่นกัน แต่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์ ร้องเพลง และเกมส์เล่นต่าง ๆ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านและวิชาภาษาอังกฤษกับกิจกรรมนอกโรงเรียนมีค่าเป็นบวก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ยกเว้นภาษาอังกฤษกับกิจกรรมการดูโทรทัศน์มีค่าเป็นลบ
6. นักเรียนใช้เวลาดูโทรทัศน์มากผิดปกติ

สเทียร์วอลท์ (Stierwalt. 1966 : 4057 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของกิจกรรมในโรงเรียนกับความสำเร็จในค่าผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับชนิดของกิจกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 365 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 แห่ง ในโอกลาโฮมาซิตี โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของแคลิฟอร์เนีย

เป็นเครื่องมือพบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว นักเรียนมีคะแนนแตกต่างกันอย่างไรก็ดี แม้ว่าคะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมจะมากกว่าคะแนนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมก็ตาม ก็ไม่อาจยืนยันได้ว่าความแตกต่างในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานั้นมีสาเหตุมาจากการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนั้นยังพบว่า ชนิดของกิจกรรมซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมไม่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน แต่เมื่อเปรียบเทียบฐานะทางสังคม เศรษฐกิจของนักเรียนแล้วพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีความแตกต่างกันมาก

ดูฮาน (Doohan, 1969 : 2146) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อทราบโปรแกรมกิจกรรมปัญหาและการประเมินผล โดยศึกษาจากโรงเรียนในรัฐเมน สหรัฐอเมริกา 4 แห่ง ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนจำนวนมากต้องอาศัยรถรับส่งจากโรงเรียน และโรงเรียนจะจัดรถรับส่งนักเรียนที่สนใจร่วมกิจกรรมหลังเลิกเรียนด้วย ความสนใจของนักเรียนมีอย่างกว้างขวาง แต่ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีไม่เพียงพอ เท่าที่เป็นอยู่ครูทุกคนได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษากิจกรรมอย่างน้อยคนละหนึ่งชนิด มีการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานของชุมชนอย่างเป็นทางการน้อย ควรเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วสร้างความเป็นอิสระระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กวัยรุ่นด้วย การมีแนวโน้มที่เคร่งครัดต่อหลักสูตรทำให้นักเรียนจำนวนมากไม่มีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม จึงดูเหมือนถูกตัดสิทธิ์ในการจัดโปรแกรมกิจกรรมนั้น นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมแบบยืดหยุ่นได้ โดยใช้เวลาที่เรียนจัดกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเพราะมีภาระพิเศษให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วย ทั้งครูใหญ่ทั้งสามโรงเรียนตระหนักถึงปัญหาเรื่องนี้ และจะปรับปรุงแก้ไขต่อไป และรับว่าจะจัดโปรแกรมกิจกรรมสำหรับนักเรียนและเยาวชนในชุมชนให้มากขึ้น

กิลบอลท์ (Guilbault, 1971 : 305) ได้เปรียบเทียบการจัดโปรแกรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนในโรงเรียน 3 ระดับคือ ระดับเกรด 6-7-8, 7-8, 7-8-9 สำหรับเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับ 6-7-8 ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 45 คน และนักเรียน 400 คน จาก 45 โรงเรียน โดยใช้ในการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลจากการศึกษาพบว่า มีกิจกรรมที่เหมาะสมไม่มากนัก นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมมีอยู่เพียง 2 - 3 ประเภทเท่านั้น นักเรียนบางคนผลการเรียนต่ำ จึงไม่อาจจะเข้าร่วมกิจกรรมได้

และยังพบว่านักเรียนระดับเกรด 6-7-8 และ 7-8-9 มีความสนใจด้านการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนน้อยกว่าระดับ 7-8 ส่วนนักเรียนระดับเกรด 6-7-8 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเห็นว่าน่าสนใจผลิตผลมากกว่าเด็กในระดับชั้นอื่น ๆ ที่นำมาเปรียบเทียบ

คอย (Coy. 1972 : 1313 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้ที่เป็นสมาชิกสภานักเรียน ผู้ที่มิใช่สมาชิกสภานักเรียน ผู้รับผิดชอบต่อสภานักเรียน และผู้บริหารที่มีต่อความมุ่งหวังของการตั้งสภานักเรียนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอริโซนา ผลปรากฏว่า เจตคติต่อความมุ่งหวังของการตั้งสภานักเรียนต่างกัน เนื่องมาจากบทบาทของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตั้งและขนาดโรงเรียนไม่นับเป็นสาเหตุแห่งความแตกต่างของเจตคติอย่างเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภานักเรียนมีผลดีต่อการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย แต่ก็ยังไม่ค่อยมีผู้เข้าใจอำนาจหน้าที่ของสภานักเรียน และยังเห็นว่าสภานักเรียนควรมีกิจกรรมอย่างกว้างขวาง นักเรียน ผู้สนับสนุน และผู้บริหารมีบทบาทต่อคุณภาพของเด็กที่สมัครเข้าทำงานในสภานักเรียน จึงเห็นว่าควรปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างสภานักเรียน นักเรียน และผู้บริหาร และเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยได้หาต้นให้ เป็นประโยชน์ต่อเด็ก

สมมติฐานของถาวรศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 4,437 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 1,100 คน ได้มาโดยการสุ่มผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามชั้นเรียนและสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาชั้นละ 25%

ตาราง 1 จำนวนผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ชั้น	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ม. 1	826	206
ม. 2	864	216
ม. 3	890	222
ม. 4	858	214
ม. 5	670	170
ม. 6	329	82
รวม	4,437	1,100

ที่มา : ฝ่ายวิชาการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2537

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองต่อการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียนตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอแนะความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคในการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งคำตอบส่วนนี้จะนำไปประมวลเพื่อใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลและ เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ขั้นตอนการร่างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาขอบเขตและเนื้อหาการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่ทำให้บริการแก่นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนจากเอกสารวารสารของโรงเรียน
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามทัศนคติจากหนังสือและเอกสารงานวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมพัฒนาผลิตภัณฑ์ตรวจสอบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบด้วย นายธานี สมบูรณ์รุ่งระ ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี นางบุญสม เดชธรรมฤทธิ์ นายเกษม โกศลวัฒน์ นายคมสัน ไชยพัลลภ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจน เหมาะสมนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้ (Try-out) กับผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สูตรทดสอบค่าที (t-test) เทคนิคร้อยละ 25 ของเก็ดเวิร์ด (Edward, 1970 : 152)

3. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบัท (Cronbach, 1990 : 161) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตั้งแต่ .50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งในการนำไปใช้ครั้งนี้ แบบสอบถามทั้งฉบับค่าความเชื่อมั่น มีค่า .68 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เพื่อเสนอและขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

- 2. ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งผ่านนักเรียน โดยผ่านแบบสอบถามไปให้นักเรียนที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียน
- 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน ค่าแบบสอบถามกลับคืนมา 1,100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามทุกฉบับโดยแบบสอบถามเสถียรมา 100%
- 2. ตรวจสอบให้คะแนนข้อความแต่ละข้อของแบบสอบถามแต่ละชุดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 3. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้การคำนวณหาค่าความถี่ และร้อยละ
- 4. วิเคราะห์ที่คะแนนของผู้ปกครองที่มีต่อการบริการนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยวิธีหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best. 1970 : 175 - 178) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีที่คะแนนต่อการปฏิบัติมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีที่คะแนนต่อการปฏิบัติมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีที่คะแนนต่อการปฏิบัติปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีที่คะแนนต่อการปฏิบัติน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีที่คะแนนต่อการปฏิบัติน้อยมาก
- 5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐาน
- 6. ดำเนินการประเมินผลข้อมูล เพื่อกำหนดเสนอในรูปแบบตารางและคำสถิติต่าง ๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Package for the Social Science Verion 10)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ใน t - distribution

แนวเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอพร้อมทั้งแปลความหมายตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 ทักษะของผู้ปกครองต่องานบริการนักเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของผู้ปกครองต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาและอาชีพ

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	570	51.80
1.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีขึ้นไป	530	48.20
2. อาชีพ		
2.1 รับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	680	61.80
2.2 ไม่ใช่ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	420	38.20

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.80 และร้อยละ 61.80 มีอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านสุขภาพ ด้านทะเลียนและระเบียบนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ บริการร้านค้า

งานบริการนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับทัศนะ
1. บริการด้านสุขภาพ	4.351	0.392	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
2. บริการด้านทะเลียนและระเบียบนักเรียน	4.176	0.885	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
3. บริการสอนซ่อมเสริม	4.222	0.860	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
4. บริการยานพาหนะ	4.037	0.847	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
5. บริการแนะแนว	4.140	0.900	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
6. บริการโภชนาการ	4.035	1.028	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
7. บริการร้านค้า	3.959	1.026	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก
รวมเฉลี่ย	4.131	0.848	โรงเรียนปฏิบัติ/บริการมาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทั้ง 7 ด้าน คือบ้านบริการสุขภาพ บริการด้านทะเลียนและระเบียบนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ บริการร้านค้า ทางโรงเรียนได้จัดบริการ/ปฏิบัติให้กับนักเรียนในระดับมาก/ดี ($\bar{X} = 4.131$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คะแนนของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีด้านสุขภาพ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
1	จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน	4.533	0.287
2	มีการสำรวจปัญหาทางด้านสุขภาพของนักเรียนที่ตั่งการความช่วยเหลือ	4.550	0.285
3	โรงเรียนให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพที่นำผู้วิ้นละ 5 - 10 นาที	4.416	0.382
4	โรงเรียนได้จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน	4.466	0.388
5	นักเรียนสามารถนำความรู้ทางสุขภาพไปปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นในชีวิตประจำวัน	4.516	0.253
6	เมื่อบุตร-หลานของท่านเกิดการเจ็บป่วย ญาติเหตุโรงเรียนให้ความสนใจต่อการดูแลบุตรหลานของท่าน	4.383	0.511
7	ผู้บริหาร - ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างทางด้านสุขภาพของนักเรียน	4.666	0.666
8	บุตรหลานของท่านได้รับบริการด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต	4.100	0.735
9	โรงเรียนเข้มงวดในการดูแลนักเรียนที่ดื่มสุรา - สูบบุหรี่ ฯลฯ	4.416	0.416
10	ท่านพอใจต่อการบริการด้านสุขภาพของโรงเรียน	4.536	0.287
	รวมเฉลี่ย	4.351	0.392

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้าน
 สุขภาพโรงเรียนได้บริการหรือปฏิบัติได้มากที่สุดที่จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน ($X =$
 4.533) และเห็นด้วยว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุดที่ผู้บริหาร - ครูของโรงเรียนได้ปฏิบัติเป็นแบบ
 อย่างทางด้านสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
 ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บริการด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
11	เมื่อท่านต้องการพบบุตรหลานของท่านในระหว่างเรียนหนังสือทาง โรงเรียนได้ทำให้นักเรียนที่สามารถพบตัวนักเรียนได้สะดวก	4.169	0.737
12	โรงเรียนให้ความสะดวก เมื่อท่านต้องการทราบเกี่ยวกับผล การเรียน ความประพฤติของนักเรียนตลอดจนความสามารถของ นักเรียน ท่านได้ข้อมูลต่าง ๆ เป็นที่พอใจ	4.294	0.150
13	โรงเรียนได้จัดหาหนังสือประจำตัวนักเรียน ดูแล้วไม่สับสน สามารถ ค้นหารายละเอียดต่าง ๆ ได้รวดเร็ว	3.875	1.808
14	โรงเรียนได้ให้คำแนะนำนักเรียนในการลงทะเบียนเรียนเป็น อย่างดี	4.283	0.721
15	โรงเรียนได้จัดป้ายนิเทศเพื่อให้ข่าวสารและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาต่อและอาชีพไว้อย่างเพียงพอ	4.097	1.113
16	โรงเรียนได้มีการจัดส่งรายงานการเรียนและความประพฤติ เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.127	0.822
17	ทางโรงเรียนได้ทำปฏิทินกิจกรรมประจำปีไว้อย่างละเอียด	4.166	1.100
18	โรงเรียนได้จัดให้มีการนัดหมายมาประชุมของผู้ปกครองอยู่ สม่ำเสมอ	4.310	0.760

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
19	ท่านพอใจต่อการบริการดำเนินงานทะเบียนนักเรียน	4.265	0.760
	รวมเฉลี่ย	4.176	0.885

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้านทะเบียนและทะเบียนนักเรียน โรงเรียนปฏิบัติได้มาก/บริการ และโรงเรียนได้จัดให้มีการนัดหมายมาประชุมของผู้ปกครองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.310$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คะแนนของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีบริการสอนซ่อมเสริม

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
20	ครูให้รายละเอียดและข้อเสนอแนะเป็นอย่างดีเมื่อนักเรียนมีปัญหาทางด้านการเรียนแก่ผู้ปกครองนักเรียน	4.246	0.758
21	ทางโรงเรียนได้จัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนที่เรียนไม่รู้เรื่องหรือมีผลการเรียนต่ำ	4.369	0.584
22	เนื้อหาวิชาที่จัดสอนให้กับนักเรียนของท่านไม่ด้อยกว่าโรงเรียนอื่น	3.919	1.595
23	ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการสอนในชั่วโมงตามปกติและสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน	4.450	0.660

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
24	รายละเอียดและวิชาที่เปิดสอนซ่อมเสริมตรงกับสภาพความเป็นจริงตามผลการเรียนของนักเรียน	4.255	1.048
25	ครูในโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือในการสอนซ่อมเสริมดี	4.036	0.802
26	โรงเรียนให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่ดีเพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น	4.280	0.904
27	ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริมจัดไว้เหมาะสมดี	4.036	0.802
28	ท่านคิดว่าการเรียนซ่อมเสริมช่วยให้นักเรียนของท่านมีผลการเรียนดีขึ้น	4.336	0.782
29	ท่านมีเวลาในการรับทราบและดูแลงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย	4.300	0.672
	รวมเฉลี่ย	4.222	0.860

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนเกี่ยวกับบริการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติได้มาก และเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติได้มากในชั้นที่ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการสอนในช่วงเวลาตามปกติและสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.450$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คะแนนของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีบริการด้านยานพาหนะ

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
30	ค่าโดยสารยานพาหนะที่ทางโรงเรียนจัดเก็บมีความเหมาะสมแล้ว	3.783	0.647
31	สภาพรถ (ยานพาหนะ) โดยทั่วไปท่านมีความพึงพอใจ	3.916	0.586
32	เจ้าหน้าที่ให้การบริการกับบุตรหลานของท่านดี	3.919	1.595
33	การรับ-ส่งทางโรงเรียนเข้มงวดเรื่องเวลา	4.036	0.802
34	ท่านพอใจในระเบียบการให้บริการยานพาหนะของโรงเรียน	4.280	0.904
35	บุตรหลานของท่านมีความปลอดภัยในการเดินทาง	4.108	1.144
36	ท่านจะให้การสนับสนุนในการบริการยานพาหนะของโรงเรียน	4.013	0.343
37	โรงเรียนจัดประกันภัยแก่นักเรียนที่ใช้บริการรถโรงเรียน	4.246	0.758
	รวมเฉลี่ย	4.037	0.847

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้าน
ยานพาหนะ โรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติได้มาก และเห็นด้วยกับการบริการ/ปฏิบัติได้มากของ
โรงเรียน ในระเบียบการให้บริการยานพาหนะของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.280$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คะแนนของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีบริการด้านแนะแนว

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
38	การปฐมนิเทศช่วยให้นักเรียนเข้าใจระเบียบของโรงเรียน	4.366	0.642
39	การแนะแนวช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตที่ ยิ่งขึ้น	4.416	0.382
40	งานแนะแนวที่โรงเรียนให้บริการแก่นักเรียนจัดได้เป็นอย่างดี นักเรียนที่มีปัญหาการเรียนหรือปัญหาต่าง ๆ เข้ารับคำปรึกษาที่ดี	4.127	0.791
41	เนื้อหาสาระ และข่าวสารต่าง ๆ ที่ฝ่ายแนะแนว ีตประกาศเป็น ประโยชน์ต่อนักเรียน	4.183	0.700
42	ครูผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีเวลาและให้ความเป็นกันเองกับ นักเรียน	3.944	1.701
43	สถานที่ที่นักเรียนเข้าขอคำปรึกษามีความเหมาะสมและชักจูงให้ นักเรียนเข้ารับคำปรึกษา	3.855	1.817
44	ฝ่ายแนะแนวจัดช่วงเวลาให้นักเรียนเข้ารับคำปรึกษาเหมาะสมแล้ว	4.000	0.379
45	ครูผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ เหมาะสม ที่จะเป็นผู้ให้การแนะแนวที่ดี	4.011	1.172
46	งานแนะแนวช่วยลดปัญหาความประหตุติและปัญหาการเรียนของ นักเรียนได้ดี	4.361	0.521
	รวมเฉลี่ย	4.140	0.900

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้าน
และแนว โรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มาก และเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนปฏิบัติได้มากในข้อที่ว่าการ
และแนวช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.416$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ห้แก่ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีบริการค้ำโภชนาการ

ข้อที่			SD
47	อาหารที่แม่ค้าจัดจำหน่ายในโรงเรียนมีคุณภาพปริมาณและราคาที่ เหมาะสม	4.075	0.849
48	สถานที่ที่รับประทานอาหารของนักเรียนมีความสะอาดและเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน	4.150	0.651
49	ผู้ประกอบการโภชนาการในโรงเรียนจัดทำอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ	3.833	0.835
50	ทางโรงเรียนรับฟังปัญหาของผู้ปกครองเมื่อมีข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับ ค้ำโภชนาการ	4.105	1.080
51	สิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงอาหารส่งเสริมต่อการบริโภคของนักเรียน	3.941	1.776
52	โรงเรียนได้จัดระเบียบการซื้ออาหารได้อย่างเหมาะสม	3.667	1.752
53	ผู้ให้บริการ (แม่ค้า) มีอัธยาศัยที่ดีต่อนักเรียนผู้ซื้อ	4.080	1.243
54	ฝ่ายบริการโภชนาการได้จัดให้มีบุคลากรมาจัด เก็บภาชนะได้อย่าง เป็นระเบียบ	3.833	0.835
55	จัดให้มีทีวี วีซีดีเพื่อเพิ่มบรรยากาศในการรับประทานอาหารใน โรงอาหาร	4.633	0.236
	รวมเฉลี่ย		1.028

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้านโภชนาการ โรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มาก และเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนปฏิบัติได้มากในจัดให้ทีวีวิดีโอเพื่อเพิ่มบรรยากาศในการรับประทานอาหารในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.633$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีบริการด้านร้านค้า

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	SD
56	ร้านค้ามีจำนวนสินค้าที่จัดไว้บริการให้นักเรียนอย่างเหมาะสม	4.005	0.891
57	คุณภาพและราคาสินค้ามีความเหมาะสมที่จะจำหน่ายให้นักเรียน	3.944	1.618
58	ร้านค้าเปิดจำหน่ายสินค้าตลอดเวลา	4.186	1.022
59	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการจากร้านค้าให้การบริการที่ประทับใจนักเรียน	4.050	0.855
60	ร้านค้าได้จัดหมวดหมู่ของสินค้าได้อย่างเหมาะสมและสะดวกต่อการที่นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้า	3.610	0.748
	รวมเฉลี่ย	3.959	1.026

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนด้านร้านค้า โรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มาก และเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนปฏิบัติได้มากในทำให้ร้านค้าเปิดจำหน่ายสินค้าตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.186$)

ตาราง 11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

การบริการ	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี/เทียบเท่าปริญญาตรีขึ้นไป		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. บริการด้านสุขภาพ	4.251	0.382	4.451	0.592	.200
2. บริการด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน	4.150	0.452	4.202	0.396	.052
3. บริการสอนซ่อมเสริม	4.200	0.847	4.244	0.860	.978
4. บริการยานพาหนะ	4.034	0.885	4.037	0.889	.067
5. บริการแนะแนว	4.100	0.328	4.180	0.396	.800
6. บริการโภชนาการ	4.010	0.735	4.060	0.840	1.110
7. บริการร้านค้า	3.939	1.026	3.979	1.028	.635

$$*P < .05 (t = 1.6449)$$

จากตาราง 11 เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีขึ้นไป แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการทดสอบไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของ
โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน

การบริการ	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ		ไม่ใช่ข้าราชการ /รัฐวิสาหกิจ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. บริการด้านสุขภาพ	4.251	0.382	4.451	0.592	.896
2. บริการด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน	4.150	0.452	4.202	0.396	.052
3. บริการสอนซ่อมเสริม	4.200	0.847	4.244	0.860	.800
4. บริการยานพาหนะ	4.034	0.885	4.037	0.889	.055
5. บริการแนะแนว	4.100	0.328	4.180	0.396	.080
6. บริการโภชนาการ	4.010	0.735	4.060	0.840	.727
7. บริการร้านค้า	3.939	1.026	3.979	1.028	.563

$$*P < .05 (t = 1.6449)$$

จากตาราง 12 เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียน
ของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ กับไม่ใช่ข้าราชการ/
ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการทดสอบ
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการค้นคว้า บทปราชญ์ และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 7 ด้าน คือ บริการสุขภาพ บริการด้านการดำเนินงานทะเบียน และระเบียบนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ และร้านค้า นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครอง นักเรียนต่อการบริการนักเรียนที่จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในปีการศึกษา 2537 ได้จำแนกกลุ่มตัวอย่าง 1,100 คน ได้มาโดยการสุ่มวิธีแบ่งชั้นอย่างง่าย (Stratified Simple Random Sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างมาชั้นละ 25%

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ทัศนะของผู้ปกครองต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 80 ข้อ นำไปทดสอบ (Pre - test) แล้วคัดเลือกไว้ 60 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียนตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ บริการด้านสุขภาพ บริการด้านทะเบียนและระเบียบนักเรียน บริการสอนซ่อมเสริม บริการยานพาหนะ บริการแนะแนว บริการโภชนาการ บริการร้านค้า

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอแนะความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคในการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งคำตอบส่วนนี้จะนำไปประมวลเพื่อใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลและเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติคำนวณหาสิ่งต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานคือคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ
2. ใช้เกณฑ์การประเมินค่าทักษะของผู้ปกครองนักเรียนของเบสท์ (Best. 1970 : 175 - 178) ว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด
3. ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างที่คะแนนของผู้ปกครองนักเรียนต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาและอาชีพ ที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ทักษะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวม 7 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน ด้านบริการสอนซ่อมเสริม ด้านบริการยานพาหนะ ด้านบริการแนะแนว ด้านโภชนาการ และด้านบริการร้านค้า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้ดี/มาก ($\bar{X} = 4.131$) โดยด้านสุขภาพโรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติมากที่สุดที่จะจัดให้มีการตรวจสุขภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 4.533$) ด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียนที่โรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มากในการจัดให้มีการนัดหมายมาประชุมของผู้ปกครองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.310$) ด้านบริการการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติได้มาก โดยเฉพาะการที่ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการสอนในช่วงโมงตามปกติและสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพไม่

แตกต่างกัน ด้านยานพาหนะผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มากโดยเฉพาะ ในระเบียน การให้บริการยานพาหนะของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.280$) ด้านแนะแนวผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียน บริการ/ปฏิบัติได้มากโดยเฉพาะในข้อที่ว่าคำแนะนำช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในการดำเนิน ชีวิตยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.416$) ด้านโภชนาการผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มากที่สุดที่ จัดให้มีทีวี วิทยุ เพื่อเพิ่มบรรยากาศในการรับประทานอาหารเช้าในโรงอาหาร ($\bar{X} = 4.633$) ด้าน บริการร้านค้า ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มากโดยเฉพาะข้อที่ว่าร้านค้าเปิดจำหน่าย สินค้าตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.186$)

2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียน สุวศักดิ์มนตรีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจกับไม่ใช่ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการทดสอบทั้ง 2 ตัวแปรไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ในแบบสอบถามปลายเปิดผู้ปกครองนักเรียนให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีการ เติมวงจรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญหูหรือนักเรียนในห้องน้ำและการให้บริการบริการเรื่องรถรับส่ง มากกว่าที่ให้บริการอยู่

การอภิปรายผล

1. ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุวศักดิ์มนตรีรวม 7 ด้านคือ ด้านสุขภาพ ด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียน ด้านบริการสอนซ่อมเสริม ด้านบริการ ยานพาหนะ ด้านบริการแนะแนว ด้านโภชนาการ และด้านบริการร้านค้า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนบริการ/ปฏิบัติได้มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า

1. โรงเรียนสุวศักดิ์มนตรีมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและสถานที่ กิจกรรมทุก ประเภทที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียนสามารถมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาอาชีพ รองรับได้

2. โรงเรียนควรมีเวลาเตรียมการในเรื่องเวลาให้บริการในกิจกรรมต่าง ๆ และในการบริการเหล่านั้น ควรมีระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้งครู แต่ละกิจกรรมที่ให้บริการมีความคุ้นเคยในกิจกรรมนั้นอยู่แล้วทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องตัว

3. โรงเรียนและสมาคมให้การสนับสนุน โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ เพื่อให้การบริการในแต่ละกิจกรรม ปฏิบัติได้ผลตามที่ทุกฝ่ายคาดหวัง ในด้านบุคลากรได้รับการเตรียมตัวและฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริการกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

4. โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเข้าใจตรงกัน ทำให้ครูและนักเรียนมองเห็นทิศทางและเข้าใจจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

5. โรงเรียนได้มีการจัดสายบังคับบัญชาในทุกกิจกรรมได้ระบอบอย่างชัดเจนครูทุกคนทราบว่า งานบริการกิจกรรมใดขึ้นอยู่กับฝ่ายใดใครควบคุมดูแลและทำหน้าที่ติดตามผล

6. โรงเรียนได้จัดครูในการบริการแต่ละกิจกรรมสัมพันธ์กับปริมาณงาน ความรับผิดชอบที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งความถนัดและความสนใจ ฉะนั้นครูจึงสามารถได้ความร่วมมือกับฝ่ายบริหารดำเนินการบริการนักเรียนในแต่ละกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ตามที่โรงเรียนและหลักสูตรระบุไว้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของทวีปวัฒน์ หอมเย็น (2530 : 38) ที่ว่าการบริการนักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งของงานบริหารกิจการนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายจัดสวัสดิการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องช่วยย้ําให้การบริหารงานด้านอื่น ๆ เกิดผลสำเร็จ สถานศึกษานั้นเป็นองค์การหนึ่งในชุมชนการทำให้สมาชิกในองค์การมีชีวิตความเป็นอยู่ทางการเรียนที่ดีนั้น แนวทางหนึ่งได้แก่ การสร้างสวัสดิการให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกเหล่านั้น สวัสดิการจะช่วยขจัดหรือคลี่คลายปัญหาของสมาชิกเหล่านั้นได้ทั้งในเรื่องบุคคลและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยทั่วไป จึงเป็นภาระกิจของผู้บริหารที่จะต้องให้ความสนใจต่อการให้บริการนักเรียน

ความสำคัญที่ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าโรงเรียนได้บริการ/ปฏิบัติได้มาก ต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนจะให้ความสำคัญในงานวิชาการ และงานกิจกรรมต่าง ๆ กัน ฉะนั้นเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีปัญหาโรงเรียนก็จะกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความช่วยเหลือหรือหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน จะเห็นได้จากข้อมูลในแบบสอบถามหลายเปิดซึ่งผู้ปกครองนักเรียนระบุว่าหัวหน้าสถานศึกษามีการจัดงบประมาณเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ไว้โดยเฉพาะและให้การ

สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ผู้ปกครองมีบทบาทและข้อเสนอแนะใดก็รับฟัง และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ครูทุกคนมีกำลังใจในการให้บริการกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิจารณ์ วุฒิบางกูร และคนอื่น ๆ (2527 : 59 - 60) ได้เสนอแนะผู้บริหารการศึกษาควรมุ่งถึงสิ่งต่อไปนี้ ในการที่จะจัดกิจกรรมให้ได้ผลดี

1. กิจกรรมทุกประเภทต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของครูและผู้บริหารอย่างใกล้ชิด
 2. ต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
 3. จำนวนชนิดและประเภทของกิจกรรมควรได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนและความต้องการของนักเรียน
 4. ต้องมีวิธีการจำกัดจำนวนกิจกรรม จำนวนสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านั้นด้วย
 5. ควรมีการแนะนำเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรม
 6. ครูและนักเรียนทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
 7. เวลาและสถานที่และภาวะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเสมอ
 8. กิจกรรมทุกอย่างต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาการของเด็ก ไม่ใช่เพื่อความดีความชอบของครูหรือนักเรียน
 9. พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมบางอย่าง
 10. หากมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้องจะต้องแสดงรายรับรายจ่ายให้ละเอียด
2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่มีระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน กับผลการทดสอบทั้ง 2 ตัวแปรไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีขึ้นไป และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจกับไม่ใช่ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ มีทัศนะต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า

1. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่หรือบุคลากร ทั้งสมาคมศิษย์เก่ายังให้ความสำคัญสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี และจากผลการตอบแบบสอบถามผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจกับการปฏิบัติหรือการให้บริการที่เกิดขึ้นกับนักเรียนของตน จะเห็นได้จากข้อมูลในแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนระบุว่า พอใจกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ เพียงแต่ให้ปรับปรุงในบางเรื่อง เช่น ควรเพิ่มรถรับส่ง และเข้มงวดการสูบบุหรี่ในห้องน้ำ

2. การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง เนื่องจากโรงเรียนได้ออกวารสารและมีข่าวสารเกี่ยวกับการจัดบริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่เสมอ ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนรู้จักการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทั้งยังมีการประชุมผู้ปกครองบ่อยครั้ง งานประชาสัมพันธ์ที่คิดสิ่งกล่าวถึงส่งผลิงานบริการนักเรียนของโรงเรียนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้

3. ในสายตาของผู้ปกครองนักเรียนมาตรฐานงานบริการด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ ตั้งอยู่บนพื้นฐานกฎเกณฑ์ของกระทรวงและนโยบายของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่คิดแล้วและไม่ด้อยไปกว่าโรงเรียนอื่น จะเห็นได้ว่า จากผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูล ในด้านสุขภาพ ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติได้มากที่สุดที่จัดให้มีการตรวจสุขภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 4.533$) ด้านทะเบียนและระเบียนนักเรียนโรงเรียนปฏิบัติได้มากที่สุดที่จัดให้มีการนัดหมายมาประชุมของผู้ปกครอง อยู่สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.310$) ด้านบริการสอนซ่อมเสริมโรงเรียนปฏิบัติได้มากที่สุดที่ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการสอนในช่วงเวลาตามปกติและสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.450$) ด้วยยานพาหนะ โรงเรียนปฏิบัติได้มาก ในระเบียบการใช้บริการยานพาหนะของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.280$) ด้านบริการแนะแนว โรงเรียนปฏิบัติได้มาก ในข้อที่ว่าคำแนะนำช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.416$) ด้านโภชนาการผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติได้มากที่สุดที่จัดให้มีทีวี วัสดุ เพื่อเพิ่มบรรยากาศ ในการรับประทานอาหารในโรงอาหาร ($\bar{X} = 4.633$) ด้านร้านค้าโรงเรียนปฏิบัติได้มาก ที่ให้ร้านค้าเปิดจำหน่ายสินค้าตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.186$)

4. แบบสอบถามปลายเปิดผู้ปกครองนักเรียนให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีการเข้มงวดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูบบุหรี่ของนักเรียนในห้องน้ำ และการให้มีการบริการเรื่องรถรับส่ง

มากกว่าที่ให้บริการอยู่ ในเรื่องการสูญหรี อาจมีช่องว่างระหว่างฝ่ายที่รับผิดชอบในการตรวจตรา ความประพฤติของนักเรียนขณะที่ดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนและเป็นเพราะตัวนักเรียนเองเป็นวัยที่ อยากรลอง โดยเฉพาะเรื่องการสูญหรี จึงทำให้เกิดปัญหาที่ผู้ปกครองให้ข้อเสนอแนะมา ฉะนั้น โรงเรียนควรจะได้ดูแลในเรื่องนี้ให้มากเพื่อเป็นการสนองเจตนาของของผู้ปกครอง ส่วนเรื่องรด รับส่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเห็นว่าการบริการด้านนี้โรงเรียนปฏิบัติได้เป็นที่พอใจของผู้ปกครอง นักเรียน ผู้ปกครองจึงส่งเสริมที่จะให้มีการบริการด้านนี้มากขึ้นอีก จึงเป็นเรื่องที่โรงเรียนจะต้อง นำไปพิจารณา และให้การสนับสนุนตามแนวความคิดของผู้ปกครองนักเรียนที่เสนอมา

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

1. นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติงานในด้านการบริการ นักเรียนที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตที่ติ ฉะนั้นควรจะได้มีการศึกษาสำรวจเฝ้าระวังงาน ของโรงเรียนในด้านอื่นต่อไป
2. ควรจะได้จัดประชุมทางวิชาการอบรมหรือสัมมนาแก่กลุ่มผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา กิจกรรมเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการบริการกิจกรรมในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน และเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริการกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น เน้นย้ำให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้บริหารได้เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นกว่า ที่เป็มอยู่
3. ควรจะได้เสนอผลการวิจัยให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบทั้งนี้เพื่อผู้ปกครองนักเรียน จะได้ให้การสนับสนุนงานด้านอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทัศนะของนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. ควรศึกษาวิจัยลักษณะ เช่นนี้ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเขตการศึกษา อื่น ๆ เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

מכתב אודות

บรรณานุกรม

- กาญจนา ศรีภักดีสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- กิตติมา ประทีปติก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรวิวัฒน์ จำกัด, บางกอกน้อย กทม. 2531.
- เกษร ทมชิตชงศ์. การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์, 2529.
- ชวลิต รัตนกุล. การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2500. ชัดสำเนา
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ทวีบุรณีย์ หอมเย็น. เอกสารคำสอนวิชาการบริหารกิจการนักเรียน. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ชัดสำเนา.
- ทองเขียน กมรัชกุล. การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. ชัดสำเนา.
- นิตยา เปลื้องนุช. เจตนาคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในภาคกลางที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. ชัดสำเนา.
- ปัทมา สมบูรณ์ศิลป์. หลักการจัดโครงการสุขศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2523.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524.
- พูนศิริ เจริญพิณณ์. ความสนใจของนักเรียนสตรีศรีสุวิโยทัยที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. ชัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

- ภิญโญ ชาติธร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- ยุทธธีรวิทย์ วณิชจินดา. ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรวิชาสังคมกับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. ชัดสำเนา.
- รุ่ง แก้วแดง. การจัดโครงการอาหารกลางวัน. ไทยรัฐ. 3 - 6; มกราคม 2530.
- วิจิตร (ธีระกุล) วุฒบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. ชัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือตรวจวัดโรงเรียนมัธยมศึกษาเปิดใหม่. จงแจ้งกรรมการพิมพ์, 2522. ชัดสำเนา.
- _____. คู่มือบริหารแผนและโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2527. ชัดสำเนา.
- _____. ระเบียบและคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2521 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พุทธศักราช 2524. 2524.
- ภาวการณ์สุข, กระทรวง. คู่มือหลักการบริหารวินัยโรงเรียน. นครราชสีมา : อากาศการพิมพ์, 2516.
- สุมาลี แจบเกาะ. เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. ชัดสำเนา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 นครราชสีมา. "คู่มือการจัดกิจกรรมในโรงเรียน," วารสารกรมสามัญศึกษา. ลำดับที่ 21/2523 มิถุนายน 2533. 64 หน้า.
- อรรวรรณ เวทยะวาทิน. เจตนคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. ชัดสำเนา.

- อุดม หนูทอง. การศึกษาทัศนคติของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. ชัดสำเนา.
- อานา ถนัดช่าง. "แจ้งปัญหาหัวอกครูแนะแนว," มติชน. 10 มกราคม 2530.
- Adams, Neil. Secondary School Management Today. 1987.
- Anastasi, Anne. Psychological Testing. New York : The Macmillan Company, 1976.
- Coy, Voice. "Acomparison of the Attitude of Student Council Members, Non-Student Council Members, Student Council Sponsors, and Administrators Toward Selected Aspected of Student Council." Dissertation Abstracts. 1313 - A; 1972.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd ed., Harper & Row, New York, 1970.
- Doochan, Joseph Edward. "Current Practices and Problems in Student Activities in Four Maine Public Secondary School," Dissertation Abstracts. 29 : 2146 - A; January, 1969.
- Edwards, Allen Louis. Statistical Analysis. New York : Rinhart Company, Inc., 1957.
- Emery Stoops, Max Rafferty and Russel E. Johnson. Handbook of Educational Administration. 1981.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. McGraw-Hill Book Company, New York, 1966.
- _____. Statistical on Psychology and Education. 5th ed., Tokyo : McGraw-Hill Internation Book, 1981.

- Guilbault, Rober Origeine. "A Comparison of Student Activity Programs in Three Types of Connecticut Middle School," Dissertation Abstracts. 32 : 305 - A; July, 1971.
- Humphrey, Robert D. "The Relationship of Participation in Out of School Activities of School Achievement," Thesis Abstract Series. 16 : 125 - 131, 1960.
- Miller, Franklin A. and others. "School Clubs," Planning Student Activities. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1956.
- Miller H. Carroll. Foundation of Guidance. New York : Harper and Rous, Publishing. 1971.
- Ronald Campbell F. and Others. Introduction to Educational; McGraw-Hill Book Company, New York, 1966.
- Skillman, John Harold. "A Study of Relationship Between Participation in Various Types of Extra Class Activities and Academic Performance in Three Private Japanese Secondary School," Dissertation Abstracts. 19 : Ferbruary, 1959.
- Stoops, Emery, Max, Rafferty and Russel E. Johnson. Handbook of Educational Administration. Massachusetta, Allyn and Bacon, 1975.
- Stierwalt, Floyed Harrison. "A Study of the Relationship of Involvement in School Activities to the Academic Achievement at Junior High Students," Dissertation Abstracts. 27 : 4054 - A; June, 1967.

Walls, Odell. "Positive Self-Concept as an Influence for Academic
Achievement in Inner - City School," Dissertation Abstracts
International. 32(1) : 138 - A; July, 1971.

Willard S. Elsbree. Elementary School Administration and Supervision.
McGraw-Hill Book Company, New York, 1967.

ภาคผนวก

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

7 พฤศจิกายน 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่เคารพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

ข้าพเจ้าเป็นนิสิตปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนะของผู้ปกครองต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี" การวิจัยครั้งนี้ผลของการวิจัยจะนำเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย และจะเป็นประโยชน์ต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องได้รับความกรุณาจากท่านในการออกแบบสอบถามตลอดจนความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคในการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ตามแบบสอบถามที่ได้แนบมาพร้อมนี้

อนึ่งในการออกแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะเก็บข้อมูลที่ได้รับจากท่านไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอผลเป็นข้อมูลส่วนรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านและบุตรหลานของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง แล้วโปรดส่งคืนไปยังข้าพเจ้าโดยพับกลาง เย็บส่งไปรษณีย์เท่านั้น เพราะได้จัดพิมพ์ผู้รับตำบลที่อยู่และผนึกตอบตราไปรษณีย์ยากไว้เรียบร้อยแล้วด้านหลังปก ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2537 ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยณรงค์ ศรีสุชาติ)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง ทิศนะของผู้ปกครองของนักเรียนต่องานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

คำชี้แจง แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 หมวดข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ถามทัศนนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอแนะความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีซึ่งคำตอบส่วนนี้จะนำไปประมวลเพื่อใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลและ เสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 1

หมวดข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ระดับการศึกษา [] ต่ำกว่าปริญญาตรี
[] ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า/ปริญญาตรีขึ้นไป
2. อาชีพ [] รัฐบาล/ลูกจ้างรัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ
[] ไม่เข้าข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติเห็นของท่านต่อการบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุณาอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าคุณเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ หรือว่าไม่เห็นด้วยตามความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแต่ละข้อให้เลือกตอบ 5 ช่อง กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ก. บริการด้านสุขภาพ						
1.	จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน
2.	มีการสำรวจปัญหาทางด้านสุขภาพของนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ
3.	โรงเรียนให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพที่นำไว้ในละ 5 - 10 นาที
4.	โรงเรียนได้จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน
5.	นักเรียนสามารถนำความรู้ทางสุขภาพไปปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นในชีวิตประจำวัน
6.	เมื่อบุตร-หลานของท่านเกิดการเจ็บป่วย-อุบัติเหตุ โรงเรียนให้ความสนใจต่อการดูแลบุตรหลานของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
7.	ผู้บริหาร-ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่าง ทางด้านสุขภาพของนักเรียน					
8.	บุตรหลานของท่านได้รับบริการด้าน สุขภาพกายและสุขภาพจิต					
9.	โรงเรียนเข้มงวดในการดูแลนักเรียน ที่ดื่มสุรา-สูบบุหรี่ ฯลฯ					
10.	ท่านพอใจต่อการบริการด้านสุขภาพของ โรงเรียน					
11.	เมื่อท่านต้องการพบบุตร-หลานของท่าน ในระหว่างเรียนหนังสือ ทางโรงเรียน ได้ทำบัญชีนักเรียนที่สามารถพบตัว นักเรียนได้สะดวก					
12.	โรงเรียนให้ความสำคัญ เมื่อท่าน ต้องการทวาทเกี่ยวกับผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนตลอดจน ความสามารถของนักเรียน ท่านได้ข้อมูล ต่าง ๆ เป็นที่พอใจ					
13.	โรงเรียนได้จัดหาวัสดุประจำตัวนักเรียน ดูแล้วไม่สับสน สามารถค้นหา รายละเอียดต่าง ๆ ได้รวดเร็ว					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
14.	โรงเรียนได้ให้คำแนะนำนักเรียนในการลงทะเบียนเรียนเป็นอย่างดี					
15.	โรงเรียนได้จัดป้ายนิเทศเพื่อให้นักเรียนและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาต่อและอาชีพไว้อย่างเพียงพอ					
16.	โรงเรียนได้มีการจัดส่งรายงานการเรียนและความประพฤติเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ					
17.	ทางโรงเรียนได้ทำปฏิทินกิจกรรมประจำปีไว้อย่างละเอียด					
18.	โรงเรียนได้จัดให้มีการนัดหมายมาประชุมของผู้ปกครองอยู่เสมอ					
19.	ท่านพอใจต่อการบริการด้านงานทะเบียนนักเรียน					
20.	ครูให้รายละเอียดและข้อเสนอแนะเป็นอย่างดีเมื่อนักเรียนมีปัญหาทางการเรียนแก่ผู้ปกครองนักเรียน					
21.	ทางโรงเรียนได้จัดสอนพิเศษให้กับนักเรียนที่เรียนไม่รู้เรื่องหรือมีผลการเรียนต่ำ					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
22.	เนื้อหาวิชาที่จัดสอนให้กับนักเรียนของท่านไม่ด้อยกว่าโรงเรียนอื่น					
23.	ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในการสอนในช่วงโมงตามปกติและสอนซ่อมเสริมอย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน					
24.	รายละเอียดและวิชาที่เปิดสอนซ่อมเสริมตรงกับสภาพความแท้จริงตามผลการเรียนของนักเรียน					
25.	ครูในโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือในการสอนซ่อมเสริมดี					
26.	โรงเรียนให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่ดีเพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น					
27.	ระยะเวลาในการสอนซ่อมเสริมจัดไว้เหมาะสมดี					
28.	ท่านคิดว่าการเรียนซ่อมเสริมช่วยให้นักเรียนของท่านมีผลการเรียนดีขึ้น					
29.	ท่านมีเวลาในการรับทราบและดูแลงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย ง. <u>บริการยานพาหนะ</u>					
30.	ค่าโดยสารยานพาหนะที่ทางโรงเรียนจัดเก็บมีความเหมาะสมแล้ว					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
31.	สภาพรถ (ยานพาหนะ) โดยทั่วไปที่ท่าน มีความพึงพอใจ					
32.	เจ้าหน้าที่ให้บริการกับบุตรหลาน ของท่านดี					
33.	การรับส่งทางโรงเรียนเข้มงวดเรื่อง เวลา					
34.	ท่านพอใจในระเบียบการใช้บริการ ยานพาหนะของโรงเรียน					
35.	บุตรหลานของท่านมีความปลอดภัยใน การเดินทาง					
36.	ท่านจะให้การสนับสนุนในการบริการ ยานพาหนะของโรงเรียน					
37.	โรงเรียนจัดประกันภัยแก่โรงเรียนที่ใช้ บริการรถโรงเรียน					
	จ. <u>บริการแนะแนว</u>					
38.	การปฐมนิเทศช่วยให้นักเรียนเข้าใจ ระเบียบของโรงเรียน					
39.	การแนะแนวช่วยให้นักเรียนสามารถ ตัดสินใจในการดำเนินชีวิตดีขึ้น					
40.	งานแนะแนวที่โรงเรียนให้บริการแก่ นักเรียนจัดได้เป็นอย่างดี นักเรียนที่มี ปัญหาการเรียนหรือปัญหาต่าง ๆ เข้ารับคำปรึกษาที่ดี					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
41.	เนื้อหาสาระ และข่าวสารต่าง ๆ ที่ ฝ่ายแนะแนว ปิดประกาศเป็นประโยชน์ ต่อนักเรียน					
42.	ครูผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีเวลาและ ให้ความสนใจกันเองกับนักเรียน					
43.	สถานที่ที่นักเรียนเข้าขอคำปรึกษามี ความเหมาะสมและชักจูงให้นักเรียน เข้ารับคำปรึกษา					
44.	ฝ่ายแนะแนวจัดช่วงเวลาให้นักเรียน เข้ารับคำปรึกษาเหมาะสมแล้ว					
45.	ครูผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ เหมาะสมที่จะเป็น ผู้ให้การแนะแนวที่ดี					
46.	งานแนะแนวช่วยลดปัญหาความประพฤติก และปัญหาการเรียนของนักเรียนได้ดี จ. <u>บริการโภชนาการ</u>					
47.	อาหารที่แม่ค้าจัดจำหน่ายในโรงเรียน มีคุณภาพปริมาณและราคาที่เหมาะสม					
48.	สถานที่ที่รับประทานอาหารของนักเรียน มีความสะอาดและเพียงพอกับจำนวน นักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
49.	ผู้ประกอบการโภชนาการในโรงเรียนจัดทำ อาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ					
50.	ทางโรงเรียนรับฟังปัญหาของผู้ปกครอง เมื่อมีข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับด้าน โภชนาการ					
51.	สิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงอาหารส่งเสริม ต่อการบริโภคของนักเรียน					
52.	โรงเรียนได้จัดระเบียบการซื้ออาหาร ได้อย่างเหมาะสม					
53.	ผู้ให้บริการ (แม่ค้า) มีฮิทยาศัยที่ดีต่อ นักเรียนผู้ซื้อ					
54.	ฝ่ายบริการโภชนาการได้จัดให้มีบุคลากร มาจัดเก็บภาชนะได้อย่างเป็นระเบียบ					
55.	จัดให้มีทีวี วีซีดี เพื่อ เพิ่มบรรยากาศใน การรับประทานอาหารในโรงอาหาร ช. <u>บริการร้านค้า</u>					
56.	ร้านค้ามีจำนวนสินค้าที่จัดไว้บริการให้ นักเรียนอย่างเหมาะสม					
57.	คุณภาพและราคาสินค้ามีความเหมาะสม ที่จะจำหน่ายให้กับนักเรียน					
58.	ร้านค้าเปิดจำหน่ายสินค้าตลอดเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
59.	เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการจากร้านค้าให้การ บริการที่ประทับใจนักเรียน					
60.	ร้านค้าได้จัดหมวดหมู่ของสินค้าได้อย่าง เหมาะสมและสะดวกต่อการศึกษาที่นักเรียน จะเลือกซื้อสินค้า					

ตอนที่ 3

กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริการนักเรียนของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีในหัวข้อต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนควรจะได้มีการปรับปรุงการบริการนักเรียนอย่างไรบ้างจากเดิมที่มีอยู่แล้ว
 - ก.
 - ข.
 - ค.
 - ง.
2. โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการนักเรียนของโรงเรียนในปัจจุบัน
 -
 -
 -
 -

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายชัยณรงค์ ชื่อสกุล ศรีสุชาติ

เกิดวันที่ 15 เดือน ตุลาคม พุทธศักราช 2485

สถานที่เกิด อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 180 ซอยศิริชัย 1 ตำบลบางเขน

อำเภอเวียง จังหวัดนนทบุรี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2506 สอบได้วุฒิ พ.ศ. (สมัครสอบ)

พ.ศ. 2510 สอบได้วุฒิ พ.ม. (สมัครสอบ)

พ.ศ. 2515 กศ.บ.(สังคมศึกษา) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พ.ศ. 2538 กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร